भारतीय संघराज्य - कायदा

बोनस देयक कायदा, १९६५

युनियन ऑफ इंडिया
भारत

बोनस देयक कायदा, १९६५

१९६५ चा कायदा २१

- १ जानेवारी १९८० रोजी गॅझेट २१ मध्ये प्रकाशित
- **१ जानेवारी १९८० रोजी मान्यता दिली.**
- **१ जानेवारी १९८० रोजी सुरू झाले**
- *[ही या दस्तऐवजाची ३१ डिसेंबर २०१५ ची आवृत्ती आहे.]*
- *[टीप: मूळ प्रकाशन दस्तऐवज उपलब्ध नाही आणि ही सामग्री सत्यापित केली जाऊ शकली नाही.]*

1. *[१२ डिसेंबर २००७ रोजी बोनस पेमेंट (सुधारणा) कायदा, २००७ (२००७ चा कायदा ४५) द्वारे सुधारित]*
2. *[३१ डिसेंबर २०१५ रोजी बोनस पेमेंट (सुधारणा) कायदा, २०१५ (२०१६ चा कायदा ०६) द्वारे सुधारित]*

बोनस देयक कायदा, १९६५.

२५ सप्टेंबर १९६५

विशिष्ट आस्थापनांमध्ये नफ्याच्या आधारावर किंवा उत्पादन किंवा उत्पादकतेच्या आधारावर आणि त्याशी संबंधित बाबींसाठी बोनस देण्याची तरतूद करणारा कायदा.भारतीय प्रजासत्ताकाच्या सोळाव्या वर्षी संसदेने खालीलप्रमाणे कायदा केला: -

१. संक्षिप्त शीर्षक, व्याप्ती आणि उपयोजन.—

(१)या कायद्याला बोनस पेमेंट कायदा, १९६५ असे म्हणता येईल.(२)ते संपूर्ण भारतभर पसरलेले आहे(३)या कायद्यात अन्यथा तरतूद केल्याशिवाय, ते लागू होईल -(अ)प्रत्येक

कारखाना; आणि(ब)लेखा वर्षात कोणत्याही दिवशी वीस किंवा त्याहून अधिक व्यक्ती कार्यरत असलेल्या इतर प्रत्येक आस्थापना:परंतु, संबंधित सरकार, अधिकृत राजपत्रात अधिसूचनेद्वारे असे करण्याचा आपला हेतू कमीत कमी दोन महिन्यांची सूचना दिल्यानंतर, अधिसूचनेत निर्दिष्ट केलेल्या लेखा वर्षापासून, कारखाने कायदा, १९४८ (१९४८ चा ६३) च्या कलम २ च्या खंड (एम) च्या उप-खंड (ii) च्या अर्थानुसार कारखाना असलेल्या कोणत्याही आस्थापनेला किंवा आस्थापनांच्या वर्गाला, अधिसूचनेत निर्दिष्ट केलेल्या वीसपेक्षा कमी व्यक्तींना रोजगार देणाऱ्या आस्थापनेसह, या कायद्याच्या तरतुदी लागू करू शकेल; तथापि, अशा प्रकारे निर्दिष्ट केलेल्या व्यक्तींची संख्या कोणत्याही परिस्थितीत दहापेक्षा कमी असणार नाही.(४)या कायद्यात अन्यथा तरतूद केल्याशिवाय, या कायद्यातील तरतुदी, ज्या कारखान्याला किंवा इतर आस्थापनांना हा कायदा लागू होतो त्या संबंधात, १९६४ च्या कोणत्याही दिवशी सुरू होणाऱ्या लेखा वर्षाच्या संदर्भात आणि त्यानंतरच्या प्रत्येक लेखा वर्षाच्या संदर्भात प्रभावी असतील:परंतु, जम्मू आणि काश्मीर राज्याच्या संबंधात, १९६४ मधील कोणत्याही दिवशी सुरू होणाऱ्या लेखा वर्षाचा आणि त्यानंतरच्या प्रत्येक लेखा वर्षाचा संदर्भ, १९६८ मधील कोणत्याही दिवशी सुरू होणाऱ्या लेखा वर्षाचा आणि त्यानंतरच्या प्रत्येक लेखा वर्षाचा संदर्भ म्हणून समजला जाईल:परंतु पुढे असे की, जेव्हा या कायद्याच्या तरतुदी उप-कलम (३) च्या तरतुदी अंतर्गत अधिसूचना जारी करून कोणत्याही आस्थापना किंवा आस्थापनांच्या वर्गाला लागू केल्या जातात, तेव्हा १९६४ मधील कोणत्याही दिवशी सुरू होणाऱ्या लेखा वर्षाचा आणि त्यानंतरच्या प्रत्येक लेखा वर्षाचा किंवा, यथास्थिती, १९६८ मधील कोणत्याही दिवशी सुरू होणाऱ्या लेखा वर्षाचा आणि त्यानंतरच्या प्रत्येक लेखा वर्षाचा संदर्भ, अशा आस्थापना किंवा आस्थापनांच्या वर्गाच्या संबंधात, अशा अधिसूचनेत निर्दिष्ट केलेल्या लेखा वर्षाचा आणि त्यानंतरच्या प्रत्येक लेखा वर्षाचा संदर्भ म्हणून अर्थ लावला जाईल.(५)ज्या आस्थापनांना हा कायदा लागू होतो *** त्या आस्थापनांमध्ये कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची संख्या वीसपेक्षा कमी असली किंवा, परिस्थितीनुसार, उप-कलम (३) च्या तरतुदीनुसार जारी केलेल्या अधिसूचनेत निर्दिष्ट केलेल्या संख्येपेक्षा कमी असली तरीही, या कायद्याद्वारे शासित राहतील.

२. व्याख्या. –

या कायद्यात, संदर्भानुसार अन्यथा आवश्यक नसल्यास,-(१)"लेखा वर्ष" म्हणजे - (मी)एखाद्या महामंडळाच्या संबंधात, ज्या दिवशी महामंडळाची पुस्तके आणि हिशेब बंद आणि संतुलित केले जातील त्या दिवशी संपणारे वर्ष;(ii)कंपनीच्या संबंधात, वार्षिक सर्वसाधारण सभेत कंपनीच्या कोणत्याही नफा आणि तोट्याचा हिशोब ज्या कालावधीत मांडला जातो तो कालावधी तयार केला जातो, मग तो कालावधी एक वर्षाचा असो वा

नसो;(३)इतर कोणत्याही परिस्थितीत -(अ)१ एप्रिल रोजी सुरू होणारे वर्ष; किंवा(ब)जर एखाद्या आस्थापनेच्या मालकाने सांभाळलेले खाते ३१ मार्च व्यतिरिक्त इतर कोणत्याही दिवशी बंद आणि शिल्लक असेल, तर नियोक्त्याच्या पर्यायानुसार, ज्या दिवशी त्याचे खाते बंद आणि शिल्लक असतील त्या दिवशी संपणारे वर्ष:परंतु, या उप-कलमाच्या परिच्छेद (ब) अंतर्गत नियोक्त्याने एकदा वापरलेला पर्याय विहित प्राधिकाऱ्याच्या लेखी पूर्व परवानगीशिवाय आणि त्या प्राधिकाऱ्याला योग्य वाटेल अशा अटींशिवाय पुन्हा वापरता येणार नाही;(२)"कृषी उत्पन्न" चा अर्थ आयकर कायद्याप्रमाणेच असेल;(३)"कृषी उत्पन्न-कर कायदा" म्हणजे कृषी उत्पन्नावर कर आकारणीशी संबंधित सध्या अस्तित्वात असलेला कोणताही कायदा;(४)"वाटप करण्यायोग्य अधिशेष" म्हणजे -(अ)एखाद्या नियोक्त्याच्या बाबतीत, अशी कंपनी (बँकिंग कंपनी व्यतिरिक्त) जिने त्या कायद्याच्या कलम १९४ च्या तरतुदींनुसार तिच्या नफ्यातून देय असलेल्या लाभांशाची घोषणा आणि देयके भारतात करण्यासाठी आयकर कायद्याअंतर्गत विहित केलेली व्यवस्था केलेली नाही, ती म्हणजे लेखा वर्षात उपलब्ध असलेल्या अधिशेषाच्या सदसष्ट टक्के रक्कम;(ब)इतर कोणत्याही बाबतीत, अशा उपलब्ध अधिशेषाच्या साठ टक्के;(५)"योग्य सरकार" म्हणजे -(मी)ज्या आस्थापनेच्या बाबतीत औद्योगिक वाद कायदा, १९४७ (१९४७ चा १४) अंतर्गत योग्य सरकार केंद्र सरकार आहे, केंद्र सरकार;(ii)इतर कोणत्याही आस्थापनेच्या संबंधात, ज्या राज्यात ती इतर आस्थापना स्थित आहे त्या राज्याचे सरकार;(६)"उपलब्ध अधिशेष" म्हणजे कलम ५ अंतर्गत गणना केलेले उपलब्ध अधिशेष;(७)"निवाडा" म्हणजे औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ (१९४७ चा १४) अंतर्गत स्थापन केलेल्या कोणत्याही कामगार न्यायालय, औद्योगिक न्यायाधिकरण किंवा राष्ट्रीय न्यायाधिकरणाद्वारे किंवा राज्यात लागू असलेल्या औद्योगिक विवादांच्या चौकशी आणि निराकरणाशी संबंधित कोणत्याही संबंधित कायद्याअंतर्गत स्थापन केलेल्या इतर कोणत्याही प्राधिकरणाद्वारे कोणत्याही औद्योगिक वादाचा किंवा त्याच्याशी संबंधित कोणत्याही प्रश्नाचा अंतरिम किंवा अंतिम निर्णय आणि त्यामध्ये त्या कायद्याच्या कलम १०अ अंतर्गत किंवा त्या कायद्याअंतर्गत दिलेला मध्यस्थी निवाडा समाविष्ट आहे;(८)"बँकिंग कंपनी" म्हणजे बँकिंग कंपनी कायदा, १९४९ (१९४९ चा १०) च्या कलम ५ मध्ये परिभाषित केलेली बँकिंग कंपनी आणि त्यात स्टेट बँक ऑफ इंडिया, स्टेट बँक ऑफ इंडिया (उपशासकीय बँका) कायदा, १९५९ (१९५९ चा ३८) मध्ये परिभाषित केलेली कोणतीही उपकंपनी बँक, बँकिंग कंपन्या (अधिग्रहण आणि हस्तांतरण) कायदा, १९७० (१९७० चा ५) च्या पहिल्या अनुसूचीमध्ये निर्दिष्ट केलेली कोणतीही संबंधित नवीन बँक, [बँकिंग कंपन्या (अधिग्रहण आणि हस्तांतरण) कायदा, १९८० (१९८० चा ४०) च्या कलम ३ अंतर्गत स्थापन केलेली कोणतीही संबंधित नवीन बँक, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया कायदा, १९३४ (१९३४ चा २) च्या

कलम २ च्या खंड (bii) मध्ये परिभाषित केलेली कोणतीही सहकारी बँक] आणि केंद्र सरकारकडून या संदर्भात अधिसूचित केली जाऊ शकणारी कोणतीही इतर बँकिंग संस्था समाविष्ट आहे;(९)"कंपनी" म्हणजे कंपनी कायदा, १९५६ (१९५६ चा १) च्या कलम ३ मध्ये परिभाषित केलेली कोणतीही कंपनी, आणि त्या कायद्याच्या कलम ५९१ च्या अर्थानुसार परदेशी कंपनीचा समावेश होतो;(१०)“सहकारी संस्था म्हणजे सहकारी संस्था कायदा, १९१२ (१९१२ चा २), किंवा सहकारी संस्थांशी संबंधित कोणत्याही राज्यात सध्या लागू असलेल्या इतर कोणत्याही कायद्यांतर्गत नोंदणीकृत किंवा नोंदणीकृत मानली जाणारी संस्था;(११)"कॉर्पोरेशन" म्हणजे कोणत्याही केंद्रीय, प्रांतीय किंवा राज्य कायद्याद्वारे किंवा त्याअंतर्गत स्थापन केलेली कोणतीही कॉर्पोरेट संस्था परंतु त्यात कंपनी किंवा सहकारी संस्था समाविष्ट नाही;(१२)"प्रत्यक्ष कर" म्हणजे -(अ)खालील अंतर्गत आकारला जाणारा कोणताही कर(मी)आयकर कायदा;(ii)सुपर प्रॉफिट टॅक्स कायदा, १९६३ (१९६३ चा १४);(३)कंपनी (नफा) अधिकर कायदा, १९६४ (१९६४ पैकी ७);(iv)कृषी उत्पन्न कर कायदा; आणि(ब)या कायद्याच्या उद्देशांसाठी, केंद्र सरकार अधिकृत राजपत्रात अधिसूचनेद्वारे, त्याच्या स्वरूप किंवा व्याप्तीनुसार, प्रत्यक्ष कर म्हणून घोषित करू शकेल असा कोणताही इतर कर;(१३)"कर्मचारी" म्हणजे एकवीस वर्षांपेक्षा जास्त नसलेल्या पगारावर किंवा वेतनावर नियुक्त केलेली कोणतीही व्यक्ती (शिक्षक वगळता).कोणत्याही उद्योगात कोणतेही कुशल किंवा अकुशल मॅन्युअल, पर्यवेक्षी, व्यवस्थापकीय, प्रशासकीय, तांत्रिक किंवा कारकुनी काम भाड्याने किंवा बक्षीस म्हणून करण्यासाठी, रोजगाराच्या अटी स्पष्ट असोत किंवा गर्भित असोत, दरमहा हजार रुपये;(१४)"नियोक्ता" मध्ये समाविष्ट आहे-(मी)कारखाना असलेल्या आस्थापनेच्या संबंधात, कारखान्याचा मालक किंवा भोगवटादार, ज्यामध्ये अशा मालकाचा किंवा भोगवटादाराचा एजंट, मृत मालकाचा किंवा भोगवटादाराचा कायदेशीर प्रतिनिधी आणि जिथे कारखाना कायदा, १९४८ (१९४८ चा ६३) च्या कलम ७ च्या उपकलम (१) च्या कलम (फ) अंतर्गत एखाद्या व्यक्तीचे कारखान्याचा व्यवस्थापक म्हणून नाव देण्यात आले असेल, तिथे अशा प्रकारे नाव देण्यात आलेली व्यक्ती; आणि(ii)इतर कोणत्याही आस्थापनेच्या संबंधात, ज्या व्यक्तीचे किंवा ज्या प्राधिकरणाचे आस्थापनेच्या कारभारावर अंतिम नियंत्रण आहे आणि जिथे सदर कारभार व्यवस्थापक, व्यवस्थापकीय संचालक किंवा व्यवस्थापकीय एजंट यांच्याकडे सोपवण्यात आला आहे, अशा व्यवस्थापक, व्यवस्थापकीय संचालक किंवा व्यवस्थापकीय एजंट;(१५)"खाजगी क्षेत्रातील आस्थापना" म्हणजे सार्वजनिक क्षेत्रातील आस्थापना व्यतिरिक्त इतर कोणतीही आस्थापना;(१६)"सार्वजनिक क्षेत्रातील आस्थापना" म्हणजे अशी आस्थापना जी खालील व्यक्तींच्या मालकीची, नियंत्रित किंवा व्यवस्थापित आहे -(अ)कंपनी कायदा, १९५६ (१९५६ चा १) च्या कलम ६१७ मध्ये परिभाषित केलेली सरकारी

कंपनी;(ब)ज्या महामंडळात तिच्या भांडवलाच्या किमान चाळीस टक्के हिस्सा (एकट्याने किंवा एकत्रितपणे) धारण केलेला असतो -(मी)सरकार; किंवा(ii)भारतीय रिझर्व्ह बँक; किंवा(३)सरकार किंवा रिझर्व्ह बँकेच्या मालकीची कंपनी;(१७)"कारखाना" चा अर्थ कारखाने कायदा, १९४८ (१९४८ चा ६३) च्या कलम २ च्या खंड (म) प्रमाणेच असेल;(१८)"स्थूल नफा" म्हणजे कलम ४ अंतर्गत गणना केलेलास्थूल नफा;(१९)"आयकर कायदा" म्हणजे आयकर कायदा, १९६१, (१९६१ चा ४३);(२०)"विहित" म्हणजे या कायद्याअंतर्गत बनवलेल्या नियमांद्वारे विहित केलेले;(२१)"पगार किंवा वेतन" म्हणजे सर्व प्रकारचे मोबदला (जास्त वेळ कामाच्या बाबतीत मोबदला वगळता) जे पैशाच्या स्वरूपात व्यक्त करता येईल, जे जर रोजगाराच्या अटी, व्यक्त किंवा गर्भित, पूर्ण झाल्या तर, कर्मचाऱ्याला त्याच्या रोजगाराच्या किंवा अशा रोजगारात केलेल्या कामाच्या संदर्भात देय असेल आणि त्यात महागाई भत्ता (म्हणजेच, राहणीमानाच्या खर्चात वाढ झाल्यामुळे कर्मचाऱ्याला दिले जाणारे सर्व रोख देयके, कोणत्याही नावाने ओळखले जाणारे), परंतु त्यात समाविष्ट नाही -(मी)कर्मचारी सध्या ज्या इतर भत्त्यासाठी पात्र आहे;(ii)कोणत्याही घराच्या निवासस्थानाचे किंवा प्रकाश, पाणी, वैद्यकीय उपस्थिती किंवा इतर सुविधांच्या पुरवठ्याचे किंवा कोणत्याही सेवेचे किंवा अन्नधान्य किंवा इतर वस्तूंच्या सवलतीच्या दरात पुरवठ्याचे मूल्य;(३)कोणत्याही प्रवास सवलती;(iv)कोणताही बोनस (प्रोत्साहन, उत्पादन आणि उपस्थिती बोनससह);(v)कोणत्याही पेन्शन फंड किंवा भविष्य निर्वाह निधीमध्ये किंवा सध्या लागू असलेल्या कोणत्याही कायद्याअंतर्गत कर्मचाऱ्याच्या फायद्यासाठी नियोक्त्याने दिलेले किंवा देय असलेले कोणतेही योगदान;(सहा)कर्मचाऱ्याला देय असलेला कोणताही छाटणी भरपाई किंवा कोणताही ग्रॅच्युइटी किंवा इतर निवृत्ती लाभ किंवा त्याला दिलेला कोणताही एक्सग्रेशिया पेमेंट;(सात)कर्मचाऱ्याला देय असलेले कोणतेही कमिशन.स्पष्टीकरण.—जेव्हा एखाद्या कर्मचाऱ्याला त्याच्या नियोक्त्याकडून त्याला देय असलेल्या संपूर्ण किंवा काही प्रमाणात पगार किंवा वेतनाच्या बदल्यात मोफत अन्न भत्ता किंवा मोफत अन्न दिले जाते, तेव्हा असा अन्न भत्ता किंवा अशा अन्नाचे मूल्य, या कलमाच्या उद्देशाने, अशा कर्मचाऱ्याच्या पगाराचा किंवा वेतनाचा भाग असल्याचे मानले जाईल;(२२)या कायद्यात वापरलेले परंतु परिभाषित न केलेले आणि औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ (१९४७ चा १४) मध्ये परिभाषित केलेले शब्द आणि अभिव्यक्ती, त्या कायद्यात त्यांना अनुक्रमे दिलेले अर्थ असतील.

३. आस्थापनांमध्ये विभाग, उपक्रम आणि शाखांचा समावेश असेल.—

जिथे एखाद्या आस्थापनेत वेगवेगळे विभाग किंवा उपक्रम असतात किंवा त्यांच्या शाखा एकाच ठिकाणी किंवा वेगवेगळ्या ठिकाणी असतात, तिथे या कायद्याअंतर्गत बोनसची गणना करण्यासाठी असे सर्व विभाग किंवा उपक्रम किंवा शाखा एकाच आस्थापनेचे भाग

मानले जातील:परंतु, जर कोणत्याही लेखा वर्षासाठी अशा कोणत्याही विभागाच्या किंवा उपक्रमाच्या किंवा शाखेच्या बाबतीत स्वतंत्र ताळेबंद आणि नफा आणि तोटा लेखा तयार केला आणि ठेवला गेला असेल, तर अशा विभागाच्या किंवा उपक्रमाच्या किंवा शाखेला या कायद्यानुसार त्या वर्षासाठी बोनसची गणना करण्यासाठी एक स्वतंत्र आस्थापना मानले जाईल, जोपर्यंत अशा विभागाच्या किंवा उपक्रमाच्या किंवा शाखेला त्या लेखा वर्षाच्या सुरुवातीच्या लगेच आधी बोनसची गणना करण्यासाठी आस्थापनेचा भाग मानले जात नव्हते.

४. एकूण नफ्याची गणना. —

लेखा वर्षाच्या संदर्भात एखाद्या आस्थापनेतून नियोक्त्याने मिळवलेला एकूण नफा - (अ)बँकिंग कंपनीच्या बाबतीत, पहिल्या अनुसूचीमध्ये निर्दिष्ट केलेल्या पद्धतीने गणना केली पाहिजे;(ब)इतर कोणत्याही बाबतीत, दुसऱ्या अनुसूचीमध्ये निर्दिष्ट केलेल्या पद्धतीने गणना केली जाईल.

५. उपलब्ध अधिशेषाची गणना. —

कोणत्याही लेखा वर्षाच्या संदर्भात उपलब्ध अधिशेष म्हणजे कलम ६ मध्ये नमूद केलेल्या रकमा वजा केल्यानंतर त्या वर्षाचा एकूण नफा असेल:परंतु, १९६८ च्या कोणत्याही दिवशी सुरू होणाऱ्या लेखा वर्षाच्या संदर्भात आणि त्यानंतरच्या प्रत्येक लेखा वर्षाच्या संदर्भात उपलब्ध अधिशेष म्हणजे -(अ)कलम ६ मध्ये उल्लेख केलेल्या रकमेतून वजा केल्यानंतर त्या लेखा वर्षाचा एकूण नफा; आणि(ब)- यांच्यातील फरकाइतकी रक्कम(मी)कलम ७ च्या तरतुदींनुसार मोजला जाणारा प्रत्यक्ष कर, नियोक्त्याच्या तत्काळ मागील लेखा वर्षाच्या एकूण नफ्याएवढ्या रकमेच्या बाबतीत; आणि(ii)कलम ७ च्या तरतुदींनुसार मोजला जाणारा प्रत्यक्ष कर, त्या मागील लेखा वर्षासाठी नियोक्त्याच्या एकूण नफ्याच्या समान रकमेवर, त्या वर्षासाठी या कायद्याच्या तरतुदींनुसार नियोक्त्याने त्याच्या कर्मचाऱ्यांना दिलेला किंवा देण्यास जबाबदार असलेला बोनस वजा केल्यानंतर.

६. एकूण नफ्यातून वजावटीच्या रकमा. —

मागील शुल्क म्हणून एकूण नफ्यातून खालील रक्कम वजा केली जाईल, म्हणजे:- (अ)आयकर कायद्याच्या कलम ३२ च्या उपकलम (१) च्या तरतुदींनुसार किंवा कृषी आयकर कायद्याच्या तरतुदींनुसार, यथास्थिती, घसारा म्हणून स्वीकार्य असलेली कोणतीही रक्कम:परंतु, जेव्हा एखादा नियोक्ता २९ मे १९६५ पूर्वी केलेल्या समझोत्याअंतर्गत किंवा निवाड्याअंतर्गत किंवा करारानुसार त्याच्या कर्मचाऱ्यांना बोनस देत असेल आणि एकूण नफ्यातून काल्पनिक सामान्य घसारा वजा केल्यानंतर त्या तारखेपर्यंत टिकून असेल, तेव्हा, या कलमाअंतर्गत वजा करावयाची घसारा रक्कम, अशा नियोक्त्याच्या पर्यायानुसार (त्या

तारखेपासून एकदा आणि एका वर्षाच्या आत वापरण्याचा असा पर्याय) अशी काल्पनिक सामान्य घसारा म्हणून चालू राहील;(ब)विकास सवलत किंवा गुंतवणूक भत्ता किंवा विकास भत्ता म्हणून मिळणारी कोणतीही रक्कम जी नियोक्ता आयकर कायद्यांतर्गत त्याच्या उत्पन्नातून वजा करण्यास पात्र आहे;(क)कलम ७ च्या तरतुदींनुसार, नियोक्ता त्या वर्षातील त्याच्या उत्पन्न, नफा आणि नफ्याच्या संदर्भात लेखा वर्षासाठी भरण्यास जबाबदार असलेला कोणताही प्रत्यक्ष कर;(ड)तिसऱ्या अनुसूचीमध्ये नियोक्त्याच्या बाबतीत निर्दिष्ट केलेल्या अतिरिक्त रकमा.

७. नियोक्त्याने देय असलेल्या प्रत्यक्ष कराची गणना. –

कोणत्याही लेखा वर्षासाठी नियोक्त्याने देय असलेला कोणताही प्रत्यक्ष कर, खालील तरतुदींच्या अधीन राहून, त्या वर्षासाठी नियोक्त्याच्या उत्पन्नावर लागू असलेल्या दराने मोजला जाईल, म्हणजेः-(अ)असा कर मोजताना कोणताही विचार केला जाणार नाही - (मी)मागील कोणत्याही लेखा वर्षाच्या संदर्भात नियोक्त्याने केलेले कोणतेही नुकसान आणि प्रत्यक्ष करांसंबंधी सध्या लागू असलेल्या कोणत्याही कायद्यानुसार पुढे नेले गेलेले नुकसान;(ii)आयकर कायद्याच्या कलम ३२ च्या उपकलम (२) अंतर्गत पुढील कोणत्याही लेखा वर्षासाठी किंवा वर्षांसाठी घसारा भत्त्याच्या रकमेत नियोक्ता जोडण्याचा अधिकार असलेला कोणताही घसारा थकबाकी;(३)वित्त कायदा, १९६५ (१९६५ चा १०) सुरू होण्यापूर्वी लागू असलेल्या आयकर कायद्याच्या कलम ८४ अंतर्गत किंवा त्या कायद्याच्या कलम १०१ च्या उपकलम (१) अंतर्गत त्याला मिळणाऱ्या कोणत्याही वजावटीतून नियोक्त्याला मिळालेली कोणतीही सूट;(ब)जिथे नियोक्ता धार्मिक किंवा धर्मादाय संस्था आहे जिथे कलम ३२ च्या तरतुदी लागू होत नाहीत आणि तिच्या उत्पन्नाचा संपूर्ण किंवा कोणताही भाग आयकर कायद्याअंतर्गत करातून मुक्त आहे, तर, अशा सूट दिलेल्या उत्पन्नाच्या बाबतीत, अशा संस्थेला ती अशी कंपनी मानली जाईल ज्यामध्ये त्या कायद्याच्या अर्थानुसार जनतेचे मोठ्या प्रमाणात हित आहे;(क)जर नियोक्ता वैयक्तिक किंवा हिंदू अविभाजित कुटुंब असेल तर, आयकर कायद्यांतर्गत अशा नियोक्त्याने देय असलेला कर या आधारावर मोजला जाईल की त्याने आस्थापनेतून मिळवलेले उत्पन्न हे त्याचे एकमेव उत्पन्न आहे;(ड)जिथे कोणत्याही नियोक्त्याच्या उत्पन्नात भारताबाहेर कोणत्याही वस्तू किंवा मालाच्या निर्यातीतून मिळालेला कोणताही नफा आणि नफा समाविष्ट असतो आणि अशा उत्पन्नावर प्रत्यक्ष करांसंबंधी सध्या लागू असलेल्या कोणत्याही कायद्यानुसार कोणत्याही प्रकारची सूट दिली जाऊ शकते, तर अशा सूटचा कोणताही विचार केला जाणार नाही;(इ)कोणत्याही उद्योगाच्या विकासासाठी, प्रत्यक्ष करांशी संबंधित सध्याच्या कोणत्याही कायद्याअंतर्गत किंवा संबंधित वार्षिक वित्त कायद्याअंतर्गत, परवानगी असलेल्या कोणत्याही प्रत्यक्ष कराच्या भरणामध्ये,

कोणत्याही सूट (विकास सूट किंवा गुंतवणूक भत्ता किंवा विकास भत्ता वगळता) किंवा क्रेडिट किंवा सवलत किंवा कपात (या विभागात आधी उल्लेख केलेली नाही) विचारात घेतली जाणार नाही.

८. बोनससाठी पात्रता.—

प्रत्येक कर्मचाऱ्याला त्याच्या मालकाकडून लेखा वर्षात या कायद्याच्या तरतुदींनुसार बोनस मिळण्याचा हक्क असेल, जर त्याने त्या वर्षात आस्थापनेत कमीत कमी तीस कामकाजाचे दिवस काम केले असेल.

९. बोनससाठी अपात्रता.—

या कायद्यात काहीही असले तरी, जर एखाद्या कर्मचाऱ्याला खालील कारणांसाठी सेवेतून काढून टाकण्यात आले तर तो या कायद्याअंतर्गत बोनस घेण्यास अपात्र ठरेल:(अ)फसवणूक; किंवा(ब)आस्थापनेच्या परिसरात असताना दंगलखोर किंवा हिंसक वर्तन; किंवा(क)आस्थापनेच्या कोणत्याही मालमत्तेची चोरी, गैरवापर किंवा तोडफोड.

१०. किमान बोनसची रक्कम.—

या कायद्याच्या इतर तरतुदींच्या अधीन राहून, प्रत्येक नियोक्ता १९७९ च्या कोणत्याही दिवशी सुरू होणाऱ्या लेखा वर्षाच्या संदर्भात आणि त्यानंतरच्या प्रत्येक लेखा वर्षाच्या संदर्भात, प्रत्येक कर्मचाऱ्याला लेखा वर्षात कर्मचाऱ्याने मिळवलेल्या पगाराच्या किंवा वेतनाच्या ८.३३ टक्के किंवा शंभर रुपये, यापैकी जे जास्त असेल ते किमान बोनस देण्यास बांधील असेल, मग नियोक्त्याकडे लेखा वर्षात वाटप करण्यायोग्य अतिरिक्त रक्कम असो वा नसो:परंतु, जर एखाद्या कर्मचाऱ्याने लेखा वर्षाच्या सुरुवातीला पंधरा वर्षे पूर्ण केलेली नसतील तर, अशा कर्मचाऱ्याच्या बाबतीत या कलमातील तरतुदी अशा प्रकारे प्रभावी होतील जसे की "शंभर रुपये" या शब्दाऐवजी "साठ रुपये" हे शब्द वापरले गेले असतील.

११. जास्तीत जास्त बोनसची रक्कम.—

(१)कलम १० मध्ये उल्लेख केलेल्या कोणत्याही लेखा वर्षाच्या बाबतीत, वाटप करण्यायोग्य अधिशेष त्या कलमांतर्गत कर्मचाऱ्यांना देय असलेल्या किमान बोनसच्या रकमेपेक्षा जास्त असेल, तर नियोक्ता, अशा किमान बोनसच्या बदल्यात, प्रत्येक कर्मचाऱ्याला त्या लेखा वर्षाच्या बोनसच्या संदर्भात देण्यास बांधील असेल जो लेखा वर्षात कर्मचाऱ्याने मिळवलेल्या पगाराच्या किंवा वेतनाच्या प्रमाणात असेल आणि तो अशा पगाराच्या किंवा वेतनाच्या जास्तीत जास्त वीस टक्के असेल.(२)या कलमाअंतर्गत वाटप करण्यायोग्य अधिशेषाची गणना करताना, कलम १५ च्या तरतुदींनुसार निश्चित केलेली रक्कम किंवा निश्चित केलेली रक्कम त्या कलमाच्या तरतुदींनुसार विचारात घेतली जाईल.

१२. विशिष्ट कर्मचाऱ्यांच्या संदर्भात बोनसची गणना. –

जर एखाद्या कर्मचाऱ्याचा पगार किंवा वेतन सात हजार रुपयांपेक्षा जास्त असेल किंवा योग्य सरकारने निश्चित केलेल्या अनुसूचित नोकरीसाठी किमान वेतन, जे दरमहा जास्त असेल, तर कलम १० किंवा, यथास्थिती, कलम ११ अंतर्गत अशा कर्मचाऱ्याला देय बोनस, त्याचे पगार किंवा वेतन सात हजार रुपये किंवा योग्य सरकारने निश्चित केलेल्या अनुसूचित नोकरीसाठी किमान वेतन, जे दरमहा जास्त असेल त्याप्रमाणे मोजले जाईल.स्पष्टीकरण - या कलमाच्या उद्देशांसाठी, "अनुसूचित रोजगार" या संज्ञेचा अर्थ किमान वेतन कायदा, १९४८ (१९४८ चा ११) च्या कलम २ च्या खंड (छ) मध्ये दिलेल्या अर्थासारखाच असेल.

१३. काही प्रकरणांमध्ये बोनसमध्ये प्रमाणानुसार कपात. –

जर एखाद्या कर्मचाऱ्याने एका लेखा वर्षात सर्व कामकाजाचे दिवस काम केले नसेल, तर किमान शंभर रुपये बोनस किंवा, परिस्थितीनुसार, साठ रुपये, जर असा बोनस त्याच्या पगाराच्या किंवा त्या लेखा वर्षात काम केलेल्या दिवसांच्या वेतनाच्या ८.३३ टक्क्यांपेक्षा जास्त असेल तर, प्रमाणानुसार कमी केला जाईल.

१४. कामकाजाच्या दिवसांची गणना. –

कलम १३ च्या उद्देशांसाठी, एखाद्या कर्मचाऱ्याने कोणत्याही लेखा वर्षात अशा दिवशी देखील आस्थापनेत काम केले आहे असे मानले जाईल ज्या दिवशी-(अ)औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) कायदा, १९४६ (१९४६ चा २०), किंवा औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ (१९४७ चा १४), किंवा आस्थापनेला लागू असलेल्या इतर कोणत्याही कायद्याअंतर्गत करारानुसार किंवा स्थायी आदेशांद्वारे परवानगी दिल्यानुसार त्याला कामावरून काढून टाकण्यात आले आहे;(ब)तो पगार किंवा वेतनासह रजेवर आहे;(क)त्याच्या नोकरीमुळे आणि त्याच्या नोकरी दरम्यान झालेल्या अपघातामुळे तात्पुरत्या अपंगत्वामुळे तो अनुपस्थित राहिला आहे; आणि(ड)लेखा वर्षात कर्मचारी पगार किंवा वेतनासह प्रसूती रजेवर होता.

१५. वाटप करण्यायोग्य अधिशेषाचे सेट ऑन आणि सेट ऑफ. –

(१)कोणत्याही लेखा वर्षासाठी, वाटप करण्यायोग्य अधिशेष कलम ११ अंतर्गत आस्थापनेतील कर्मचाऱ्यांना देय असलेल्या कमाल बोनसच्या रकमेपेक्षा जास्त असेल, तर, त्या लेखा वर्षात आस्थापनेत नियुक्त केलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या एकूण पगाराच्या किंवा वेतनाच्या वीस टक्के मर्यादेच्या अधीन राहून, पुढील लेखा वर्षात सेट करण्यासाठी पुढे नेले जाईल आणि चौथ्या लेखा वर्षापर्यंत आणि त्यासह चौथ्या लेखा वर्षापर्यंत, ज्याचा वापर चौथ्या अनुसूचीमध्ये दर्शविल्याप्रमाणे बोनस देण्याच्या उद्देशाने केला जाईल.(२)जर कोणत्याही लेखा वर्षासाठी, कोणताही अधिशेष उपलब्ध नसेल किंवा त्या वर्षाच्या संदर्भात वाटप करण्यायोग्य अधिशेष

कलम १० अंतर्गत आस्थापनेतील कर्मचाऱ्यांना देय असलेल्या किमान बोनसच्या रकमेपेक्षा कमी असेल आणि उप-कलम (१) अंतर्गत पुरेशी रक्कम पुढे नेली गेली नसेल आणि किमान बोनस देण्याच्या उद्देशाने वापरली जाऊ शकेल, तर, अशी किमान रक्कम किंवा कमतरता, परिस्थितीनुसार, पुढील लेखा वर्षात सेट ऑफ करण्यासाठी पुढे नेली जाईल आणि चौथ्या लेखा वर्षापर्यंत चौथ्या लेखा वर्षापर्यंत समाविष्ट केली जाईल.(३)या कायद्याअंतर्गत बोनस देण्याच्या उद्देशाने, चौथ्या अनुसूचीमध्ये दर्शविल्याप्रमाणे सेट ऑन आणि सेट ऑफचे तत्व उप-कलम (१) किंवा उप-कलम (२) मध्ये समाविष्ट नसलेल्या इतर सर्व प्रकरणांना लागू होईल.(४)जर कोणत्याही लेखा वर्षात या कलमाअंतर्गत कोणतीही रक्कम पुढे नेली गेली असेल आणि सेट ऑन किंवा सेट ऑफ केली गेली असेल, तर त्यानंतरच्या लेखा वर्षासाठी बोनसची गणना करताना, सर्वात आधीच्या लेखा वर्षापासून पुढे नेली गेलेली सेट ऑन किंवा सेट ऑफ केलेली रक्कम प्रथम विचारात घेतली जाईल.

१६. काही आस्थापनांच्या संदर्भात विशेष तरतुदी.—

(१)जर एखादी संस्था नवीन स्थापन झाली असेल, मग ती या कायद्याच्या प्रारंभापूर्वी असो वा नंतर, तर अशा आस्थापनेतील कर्मचाऱ्यांना या कायद्याअंतर्गत उप-कलम (१अ), (१ब) आणि (१क) च्या तरतुदींनुसार बोनस मिळण्यास पात्र असेल.(१अ)ज्या लेखा वर्षामध्ये नियोक्ता त्याच्याकडून उत्पादित किंवा उत्पादित वस्तू विकतो किंवा सेवा देतो, त्या लेखा वर्षानंतरच्या पहिल्या पाच लेखा वर्षांमध्ये, ज्या लेखा वर्षामध्ये नियोक्ता अशा आस्थापनेतून नफा मिळवतो त्या लेखा वर्षाच्या संदर्भात बोनस देय असेल आणि अशा बोनसची गणना त्या वर्षाच्या संबंधात या कायद्याच्या तरतुदींनुसार केली जाईल, परंतु कलम १५ च्या तरतुदी लागू न करता.(१ ब)ज्या लेखा वर्षामध्ये नियोक्ता अशा आस्थापनेकडून उत्पादित किंवा उत्पादित वस्तू विकतो किंवा सेवा देतो, त्या लेखा वर्षानंतरच्या सहाव्या आणि सातव्या लेखा वर्षांसाठी, कलम १५ च्या तरतुदी खालील इतर सुधारणांच्या अधीन लागू होतील, म्हणजे:-(मी)सहाव्या लेखा वर्षासाठी -पाचव्या आणि सहाव्या लेखा वर्षांच्या संदर्भात वाटप करण्यायोग्य अधिशेषाचा, जर असेल तर, जास्तीचा किंवा कमतरता, जर असेल तर, विचारात घेऊन, [चौथ्या अनुसूचीमध्ये दर्शविल्याप्रमाणे सेट ऑन किंवा सेट ऑफ] केले जाईल;(ii)सातव्या लेखा वर्षासाठी -पाचव्या, सहाव्या आणि सातव्या लेखा वर्षांच्या संदर्भात वाटप करण्यायोग्य अधिशेषाचा, जर असेल तर, जास्तीचा किंवा कमतरता, जर असेल तर, चौथ्या अनुसूचीमध्ये दर्शविल्याप्रमाणे सेट ऑन किंवा सेट ऑफ केला जाईल.(१क)ज्या लेखा वर्षामध्ये नियोक्ता त्याच्याकडून उत्पादित किंवा उत्पादित वस्तू विकतो किंवा सेवा देतो, त्या लेखा वर्षानंतरच्या आठव्या लेखा वर्षापासून, कलम १५ च्या तरतुदी अशा आस्थापनेच्या संबंधात लागू होतील ज्याप्रमाणे त्या इतर कोणत्याही आस्थापनेच्या संबंधात लागू होतात.स्पष्टीकरण I.—उप-

कलम (१) च्या उद्देशाने, केवळ स्थान, व्यवस्थापन, नाव किंवा मालकी बदलल्यामुळे एखाद्या आस्थापनेची स्थापना नव्याने झाली असे मानले जाणार नाही.स्पष्टीकरण II.—उप-कलम (१अ) च्या उद्देशाने, नियोक्त्याने कोणत्याही लेखा वर्षात नफा मिळवला आहे असे मानले जाणार नाही, जोपर्यंत-(अ)त्याने त्या वर्षाच्या घसारा साठी तरतूद केली आहे ज्याचा तो आयकर कायद्याअंतर्गत किंवा, परिस्थितीनुसार, कृषी आयकर कायद्याअंतर्गत हक्कदार आहे; आणि(ब)मागील लेखा वर्षांसाठी आस्थापनेच्या बाबतीत त्याने केलेल्या अशा घसारा आणि तोट्याची थकबाकी त्याच्या नफ्यातून पूर्णपणे वसूल करण्यात आली आहे.स्पष्टीकरण III.—उप-कलम (१अ), (१ब) आणि (१क) च्या उद्देशांसाठी, कोणत्याही कारखान्याच्या चाचणी चालू असताना किंवा कोणत्याही खाणीच्या किंवा तेलक्षेत्राच्या शोध टप्प्यात उत्पादित किंवा उत्पादित केलेल्या वस्तूंची विक्री विचारात घेतली जाणार नाही आणि अशा उत्पादनाबाबत किंवा उत्पादनाबाबत कोणताही प्रश्न उद्भवल्यास, पक्षकारांना केसची बाजू मांडण्याची वाजवी संधी दिल्यानंतर घेतलेला योग्य सरकारचा निर्णय अंतिम असेल आणि कोणत्याही न्यायालयाद्वारे किंवा इतर प्राधिकरणाद्वारे त्यावर प्रश्न उपस्थित केला जाणार नाही.](२)उप-कलम (१), (१अ), (१ब) आणि (१क) च्या तरतुदी, शक्य तितक्या, विद्यमान आस्थापनांनी स्थापन केलेल्या नवीन विभागांना किंवा उपक्रमांना किंवा शाखांना लागू होतील:परंतु, जर वेगवेगळ्या कालावधीत स्थापन झालेल्या वेगवेगळ्या विभाग किंवा उपक्रम किंवा शाखा (मग ते एकाच उद्योगात असो वा नसो) असलेल्या विद्यमान आस्थापनेच्या संबंधात, एखाद्या नियोक्त्याने, २९ मे १९६५ पूर्वी, अशा सर्व विभाग किंवा उपक्रम किंवा शाखांच्या कर्मचाऱ्यांना अशा सर्व विभाग किंवा उपक्रम किंवा शाखांच्या संदर्भात गणना केलेल्या एकत्रित नफ्याच्या आधारावर, अशा सर्व विभाग किंवा उपक्रम किंवा शाखांच्या कर्मचाऱ्यांना बोनस दिला असेल, तर, अशा नियोक्त्याला या कायद्याच्या तरतुदींनुसार अशा सर्व विभाग किंवा उपक्रम किंवा शाखांच्या कर्मचाऱ्यांना (मग ते त्या तारखेपूर्वी किंवा नंतर स्थापन झाले असो) वर नमूद केलेल्या एकत्रित नफ्याच्या आधारावर बोनस देण्यास जबाबदार असेल.

१७. कायद्याअंतर्गत देय असलेल्या बोनसवर पारंपारिक किंवा अंतरिम बोनसचे समायोजन.—

जिथे कोणत्याही लेखा वर्षात-(अ)एखाद्या नियोक्त्याने कर्मचाऱ्याला पूजा बोनस किंवा इतर पारंपारिक बोनस दिला असेल; किंवा(ब)एखाद्या नियोक्त्याने या कायद्याअंतर्गत देय असलेल्या बोनसचा काही भाग कर्मचाऱ्याला असा बोनस देय होण्याच्या तारखेपूर्वी दिला असेल,तर, नियोक्ता त्या लेखा वर्षाच्या संदर्भात या कायद्याअंतर्गत कर्मचाऱ्याला देय

असलेल्या बोनसच्या रकमेतून अशा प्रकारे दिलेली बोनसची रक्कम वजा करण्याचा अधिकार असेल आणि कर्मचाऱ्याला फक्त उर्वरित रक्कम मिळण्याचा अधिकार असेल.

१८. कायद्याअंतर्गत देय असलेल्या बोनसमधून काही रकमेची वजावट. –

कोणत्याही लेखा वर्षात, एखादा कर्मचारी गैरवर्तन करून नियोक्त्याला आर्थिक नुकसान पोहोचवल्याचा दोषी आढळल्यास, नियोक्त्याने या कायद्याअंतर्गत कर्मचाऱ्याला देय असलेल्या बोनसच्या रकमेतून केवळ त्या लेखा वर्षाच्या संदर्भात नुकसानाची रक्कम वजा करणे कायदेशीर असेल आणि कर्मचारी उर्वरित रक्कम, जर असेल तर, प्राप्त करण्यास पात्र असेल.

१९. बोनस देण्याची वेळ मर्यादा. –

या कायद्याअंतर्गत कर्मचाऱ्याला बोनस म्हणून देय असलेल्या सर्व रकमा त्याच्या मालकाकडून रोख स्वरूपात दिल्या जातील-(अ)कलम २२ अंतर्गत कोणत्याही प्राधिकरणासमोर बोनस देण्याबाबत वाद प्रलंबित असेल तर, अशा वादाच्या बाबतीत निवाडा लागू होण्याच्या तारखेपासून किंवा तोडगा अंमलात आल्याच्या तारखेपासून एक महिन्याच्या आत;(ब)इतर कोणत्याही बाबतीत, लेखा वर्षाच्या समाप्तीपासून आठ महिन्यांच्या कालावधीत:परंतु, योग्य सरकार किंवा योग्य सरकार या संदर्भात निर्दिष्ट करू शकेल असा अधिकारी, नियोक्त्याने अर्ज केल्यावर आणि पुरेशा कारणास्तव, आदेशाद्वारे, आठ महिन्यांचा कालावधी त्याला योग्य वाटेल अशा पुढील कालावधीपर्यंत किंवा कालावधीपर्यंत वाढवू शकतो; तथापि, अशा प्रकारे वाढवलेला एकूण कालावधी कोणत्याही परिस्थितीत दोन वर्षांपेक्षा जास्त असणार नाही.

२०. काही प्रकरणांमध्ये सार्वजनिक क्षेत्रातील आस्थापनांना कायद्याचा वापर. –

(१)जर कोणत्याही लेखा वर्षात सार्वजनिक क्षेत्रातील एखाद्या आस्थापनेने उत्पादित किंवा उत्पादित केलेला कोणताही माल किंवा कोणतीही सेवा खाजगी क्षेत्रातील आस्थापनेशी स्पर्धा करून विकली आणि अशा विक्री किंवा सेवा किंवा दोन्हीमधून मिळणारे उत्पन्न त्या वर्षाच्या सार्वजनिक क्षेत्रातील आस्थापनेच्या एकूण उत्पन्नाच्या वीस टक्क्यांपेक्षा कमी नसेल, तर, या कायद्याच्या तरतुदी सार्वजनिक क्षेत्रातील अशा आस्थापनेच्या संबंधात लागू होतील ज्याप्रमाणे खाजगी क्षेत्रातील समान आस्थापनेच्या संबंधात लागू होतात.(२)उप-कलम (१) मध्ये अन्यथा तरतूद केल्याशिवाय, या कायद्यातील काहीही सार्वजनिक क्षेत्रातील कोणत्याही आस्थापनेत नियुक्त केलेल्या कर्मचाऱ्यांना लागू होणार नाही.

२१. नियोक्त्याकडून देय असलेल्या बोनसची वसुली. –

जेव्हा एखाद्या कर्मचाऱ्याला त्याच्या मालकाकडून समझोता किंवा निवाडा किंवा करारानुसार बोनस म्हणून कोणतेही पैसे देणे असेल, तेव्हा कर्मचारी स्वतः किंवा त्याने या संदर्भात लेखी अधिकृत केलेल्या इतर कोणत्याही व्यक्तीने, किंवा कर्मचाऱ्याच्या मृत्यूच्या बाबतीत, त्याचे नियुक्तीदार किंवा वारस, वसुलीच्या इतर कोणत्याही पद्धतीला बाधा न आणता, त्याच्याकडे असलेल्या पैशाच्या वसुलीसाठी योग्य सरकारकडे अर्ज करू शकतात आणि जर योग्य सरकार किंवा योग्य सरकार या संदर्भात निर्दिष्ट करू शकेल अशा प्राधिकरणाला खात्री पटली की कोणताही पैसा असा देय आहे, तर ते त्या रकमेचे प्रमाणपत्र जिल्हाधिकाऱ्याला देईल जो जमीन महसुलाच्या थकबाकीप्रमाणेच ते वसूल करण्यास पुढे जाईल:परंतु असा प्रत्येक अर्ज नियोक्त्याकडून कर्मचाऱ्याला पैसे देय झाल्याच्या तारखेपासून एक वर्षाच्या आत केला पाहिजे:परंतु पुढे असे की, जर संबंधित सरकारला खात्री पटली की अर्जदाराने सदर कालावधीत अर्ज न करण्याचे पुरेसे कारण होते, तर असा कोणताही अर्ज सदर एक वर्षाच्या कालावधीनंतर विचारात घेतला जाऊ शकतो.स्पष्टीकरण - या कलमात आणि कलम २२, २३, २४ आणि २५ मध्ये, "कर्मचारी" मध्ये अशा व्यक्तीचा समावेश आहे जी या कायद्याअंतर्गत बोनस देण्यास पात्र आहे परंतु जी आता नोकरीत नाही.

२२. कायद्याअंतर्गत वादांचा संदर्भ.—

या कायद्याअंतर्गत देय असलेल्या बोनसबाबत किंवा सार्वजनिक क्षेत्रातील आस्थापनेला या कायद्याच्या अर्जाबाबत नियोक्ता आणि त्याच्या कर्मचाऱ्यांमध्ये कोणताही वाद उद्भवल्यास, असा वाद औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ (१९४७ चा १४) किंवा राज्यात लागू असलेल्या औद्योगिक विवादांच्या चौकशी आणि निराकरणाशी संबंधित कोणत्याही संबंधित कायद्याच्या अर्थानुसार औद्योगिक विवाद मानला जाईल आणि त्या कायद्याच्या तरतुदी किंवा, प्रकरणानुसार, असा कायदा, अन्यथा स्पष्टपणे प्रदान केलेला नसल्यास, त्यानुसार लागू होईल.

२३. कॉर्पोरेशन आणि कंपन्यांच्या ताळेबंद आणि नफा आणि तोटा खात्याच्या अचूकतेबद्दल गृहीतक.—

(१)औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ (१९४७ चा १४) अंतर्गत कोणत्याही मध्यस्थ किंवा न्यायाधिकरणासमोर किंवा राज्यात लागू असलेल्या औद्योगिक विवादांच्या चौकशी आणि निपटाराशी संबंधित कोणत्याही संबंधित कायद्याअंतर्गत (यापुढे या कलमात आणि [कलम २४ आणि २५ मध्ये "उक्त प्राधिकरण" म्हणून संदर्भित) ज्याला कलम २२ मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या स्वरूपाचा कोणताही वाद संदर्भित केला गेला आहे, त्या अंतर्गत, भारताच्या नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षकाद्वारे किंवा कंपनी कायदा, १९५६ (१९५६ चा १) च्या कलम २२६ च्या

उपकलम (१) अंतर्गत कंपन्यांचे लेखापरीक्षक म्हणून काम करण्यास योग्यरित्या पात्र असलेल्या लेखापरीक्षकांद्वारे, नियोक्ता, एक महामंडळ किंवा कंपनी (बँकिंग कंपनी व्यतिरिक्त) असल्याने, ताळेबंद आणि नफा आणि तोटा खाते सादर केले जाते, तर, सदर प्राधिकरण अशा ताळेबंद आणि नफा आणि तोटा खात्यात समाविष्ट असलेले विवरण आणि तपशील अचूक असल्याचे गृहीत धरू शकते आणि महामंडळ किंवा कंपनीला हे करणे आवश्यक राहणार नाही. अशा विधानांची आणि तपशीलांची अचूकता प्रतिज्ञापत्र दाखल करून किंवा इतर कोणत्याही पद्धतीने सिद्ध करा:परंतु, जेव्हा सदर प्राधिकरणाला खात्री पटते की महामंडळ किंवा कंपनीच्या ताळेबंदात किंवा नफा आणि तोटा खात्यात समाविष्ट असलेले विवरण आणि तपशील अचूक नाहीत, तेव्हा ते अशा विवरणांची आणि तपशीलांची अचूकता शोधण्यासाठी आवश्यक वाटेल अशी पावले उचलू शकते.(२)जेव्हा वादात पक्ष असलेल्या कोणत्याही कामगार संघटनेने किंवा वादात पक्ष असलेल्या कर्मचाऱ्यांनी कामगार संघटनेने सदर प्राधिकरणाकडे अर्ज केला असेल, तेव्हा ताळेबंदातील किंवा नफा आणि तोटा खात्यातील कोणत्याही बाबींशी संबंधित कोणतेही स्पष्टीकरण मागितले असेल, तेव्हा ते, असे स्पष्टीकरण आवश्यक आहे याची खात्री केल्यानंतर, आदेशाद्वारे, महामंडळाला किंवा, प्रकरणानुसार, कंपनीला, निर्देशात निर्दिष्ट केलेल्या वेळेत कामगार संघटना किंवा कर्मचाऱ्यांना असे स्पष्टीकरण देण्याचे निर्देश देऊ शकते आणि महामंडळ किंवा, प्रकरणानुसार, कंपनी, अशा निर्देशांचे पालन करेल.

२४. बँकिंग कंपन्यांच्या लेखापरीक्षित खात्यांवर प्रश्नचिन्ह उपस्थित केले जाणार नाही. –

(१)जेव्हा नियोक्ता, बँकिंग कंपनी असल्याने, आणि तिच्या कर्मचाऱ्यांमध्ये कलम २२ मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या स्वरूपाचा कोणताही वाद त्या कलमाअंतर्गत उक्त प्राधिकरणाकडे पाठवला गेला असेल आणि कार्यवाही दरम्यान बँकिंग कंपनीचे योग्यरित्या लेखापरीक्षण केलेले खाते त्याच्यासमोर सादर केले गेले असेल, तेव्हा उक्त प्राधिकरण कोणत्याही कामगार संघटना किंवा कर्मचाऱ्यांना अशा खात्यांच्या शुद्धतेवर प्रश्नचिन्ह उपस्थित करण्याची परवानगी देणार नाही, परंतु कामगार संघटना किंवा कर्मचाऱ्यांना या कायद्याअंतर्गत देय बोनसची रक्कम पडताळण्यासाठी आवश्यक असलेली माहिती बँकिंग कंपनीकडून मिळविण्याची परवानगी दिली जाऊ शकते.(२)उप-कलम (१) मध्ये समाविष्ट असलेल्या कोणत्याही गोष्टीमुळे कामगार संघटना किंवा कर्मचाऱ्यांना बँकिंग नियमन कायदा, १९४९ (१९४९ चा १०) च्या कलम ३४अ च्या तरतुदींनुसार बँकिंग कंपनीला प्रदान करण्यास भाग पाडलेले नाही अशी कोणतीही माहिती मिळविण्यास सक्षम केले जाणार नाही.

२५. कॉर्पोरेशन किंवा कंपन्या नसलेल्या नियोक्त्यांच्या खात्यांचे लेखापरीक्षण. –

(१)जेव्हा एखाद्या नियोक्ता, जो कॉर्पोरेशन किंवा कंपनी नाही, आणि त्याच्या कर्मचाऱ्यांमध्ये कलम २२ मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या स्वरूपाचा कोणताही वाद त्या कलमाअंतर्गत उक्त प्राधिकरणाकडे पाठवला गेला असेल आणि कंपनी कायदा, १९५६ (१९५६ चा १) च्या कलम २२६ च्या उपकलम (१) अंतर्गत कंपन्यांचे ऑडिटर म्हणून काम करण्यास पात्र असलेल्या कोणत्याही ऑडिटरद्वारे ऑडिट केलेल्या अशा नियोक्त्याचे लेखे, त्या प्राधिकरणासमोर सादर केले जातात, तेव्हा कलम २३ च्या तरतुदी, शक्य तितक्या प्रमाणात, अशा प्रकारे ऑडिट केलेल्या खात्यांना लागू होतील.(२)जेव्हा सदर प्राधिकरणाला असे आढळून येते की अशा नियोक्त्याच्या खात्यांचे लेखापरीक्षण अशा कोणत्याही लेखापरीक्षकाने केलेले नाही आणि त्यांच्याकडे पाठवलेल्या प्रश्नाचे निराकरण करण्यासाठी अशा नियोक्त्याच्या खात्यांचे लेखापरीक्षण करणे आवश्यक आहे असे त्यांचे मत असेल, तेव्हा ते आदेशाद्वारे, नियोक्त्याला त्याच्या खात्यांचे लेखापरीक्षण निर्देशात निर्दिष्ट केलेल्या वेळेत किंवा त्यांना योग्य वाटेल अशा लेखापरीक्षक किंवा लेखापरीक्षकांकडून परवानगी देणाऱ्या पुढील वेळेत करण्याचे निर्देश देऊ शकते आणि त्यानंतर नियोक्ता अशा निर्देशांचे पालन करेल.(३)जर एखादा नियोक्ता उप-कलम (२) अंतर्गत खात्यांचे ऑडिट करण्यात अयशस्वी झाला तर, कलम २८ च्या तरतुदींना बाधा न आणता, तो प्राधिकरण योग्य वाटेल अशा ऑडिटर किंवा ऑडिटर्सकडून खात्यांचे ऑडिट करू शकतो.(४)जेव्हा उप-कलम (२) किंवा उप-कलम (३) अंतर्गत खात्यांचे लेखापरीक्षण केले जाते तेव्हा कलम २३ च्या तरतुदी, शक्य तितक्या प्रमाणात, अशा लेखापरीक्षण केलेल्या खात्यांना लागू होतील.(५)उप-कलम (३) अंतर्गत कोणत्याही लेखापरीक्षणाचे आणि त्यासंबंधित खर्च (लेखापरीक्षक किंवा लेखापरीक्षकांच्या मोबदल्यासह) सदर प्राधिकरणाद्वारे निश्चित केले जातील (जो निर्णय अंतिम असेल) आणि नियोक्त्याद्वारे दिले जातील आणि असे पैसे न दिल्यास कलम २१ मध्ये दिलेल्या पद्धतीने नियोक्त्याकडून वसूल केले जातील.

२६. रजिस्टर्स, रेकॉर्ड इत्यादींची देखभाल करणे. –

प्रत्येक नियोक्त्याने अशी रजिस्टर्स, रेकॉर्ड आणि इतर कागदपत्रे विहित केलेल्या स्वरूपात आणि पद्धतीने तयार आणि देखभाल करावीत.

२७. निरीक्षक. –

(१)संबंधित सरकार, अधिकृत राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, या कायद्याच्या उद्देशांसाठी निरीक्षक म्हणून योग्य वाटणाऱ्या व्यक्तींची नियुक्ती करू शकते आणि ते ज्या मर्यादेत अधिकारक्षेत्राचा वापर करतील ते परिभाषित करू शकते.(२)उप-कलम (१) अंतर्गत नियुक्त केलेला निरीक्षक, या कायद्यातील कोणत्याही तरतुदींचे पालन केले गेले आहे की नाही हे तपासण्याच्या उद्देशाने-(अ)नियोक्त्याला आवश्यक वाटेल अशी माहिती देण्यास

सांगणे;(ब)कोणत्याही वाजवी वेळी आणि त्याला योग्य वाटेल अशा सहाय्याने, जर असेल तर, कोणत्याही आस्थापनेत किंवा त्याच्याशी संबंधित कोणत्याही जागेत प्रवेश करू शकेल आणि त्याच्या प्रभारी व्यक्तीला त्याच्यासमोर तपासणीसाठी व्यक्तींच्या रोजगाराशी किंवा आस्थापनेतील पगार, वेतन किंवा बोनस देण्याशी संबंधित कोणतेही हिशेब, पुस्तके, रजिस्टर आणि इतर कागदपत्रे सादर करण्यास सांगू शकेल;(क)वरील कोणत्याही उद्देशांशी संबंधित कोणत्याही बाबींची तपासणी करणे, नियोक्ता, त्याचा एजंट किंवा नोकर किंवा आस्थापनेचा किंवा त्याच्याशी संबंधित कोणत्याही जागेचा प्रभारी आढळणारी इतर कोणतीही व्यक्ती किंवा निरीक्षकाला आस्थापनेचा कर्मचारी असल्याचे किंवा असल्याचे मानण्याचे वाजवी कारण असलेली कोणतीही व्यक्ती;(ड)आस्थापनेशी संबंधित कोणत्याही पुस्तक, रजिस्टर किंवा इतर दस्तऐवजाच्या प्रती बनवणे किंवा त्यातील उतारे घेणे;(इ)विहित केलेल्या इतर अधिकारांचा वापर करेल.(३)प्रत्येक निरीक्षक हा भारतीय दंड संहिता (१८६० चा ४५) च्या अर्थानुसार लोकसेवक मानला जाईल.(४)उप-कलम (१) अंतर्गत निरीक्षकाने कोणतेही हिशेब, पुस्तक, रजिस्टर किंवा इतर कागदपत्रे सादर करण्यास किंवा माहिती देण्यास सांगितलेली कोणतीही व्यक्ती कायदेशीररित्या तसे करण्यास बांधील असेल.(५)या कलमात समाविष्ट असलेल्या कोणत्याही गोष्टीमुळे निरीक्षकाला बँकिंग नियमन कायदा, १९४९ (१९४९ चा १०) च्या कलम ३४अ च्या तरतुदींनुसार, बँकिंग कंपनीला जे सादर करण्यास, उघड करण्यास, सादर करण्यास किंवा तपासणी करण्यास भाग पाडले जाऊ शकत नाही, असे कोणतेही विवरणपत्र किंवा माहिती सादर करण्यास किंवा उघड करण्यास किंवा तिच्या कोणत्याही लेखापुस्तकांचे किंवा इतर कागदपत्रांचे निरीक्षण करण्यास बँकिंग कंपनीला भाग पाडण्यास किंवा उघड करण्यास किंवा तपासणी करण्यास भाग पाडण्यास सक्षम केले जाणार नाही.

२८. दंड.—

जर कोणतीही व्यक्ती-(अ)या कायद्याच्या कोणत्याही तरतुदींचे किंवा त्याअंतर्गत बनवलेल्या कोणत्याही नियमांचे उल्लंघन करते; किंवा(ब)या कायद्यांतर्गत ज्याला निर्देश दिले जातात किंवा मागणी केली जाते तो निर्देश किंवा मागणीचे पालन करण्यात अयशस्वी ठरतो,त्याला सहा महिन्यांपर्यंतच्या कारावासाची किंवा एक हजार रुपयांपर्यंतच्या दंडाची किंवा दोन्ही शिक्षा होतील.

२९. कंपन्यांकडून होणारे गुन्हे.—

(१)जर या कायद्यांतर्गत गुन्हा करणारी व्यक्ती कंपनी असेल, तर गुन्हा घडला तेव्हा कंपनीच्या तसेच कंपनीच्या कामकाजाच्या संचालनासाठी जबाबदार असलेली आणि जबाबदार असलेली प्रत्येक व्यक्ती गुन्ह्यासाठी दोषी मानली जाईल आणि त्याच्याविरुद्ध कारवाई करण्यास आणि त्यानुसार शिक्षा करण्यास पात्र असेल:परंतु, या उपकलमात

समाविष्ट असलेल्या कोणत्याही गोष्टीमुळे अशा कोणत्याही व्यक्तीला कोणत्याही शिक्षेस पात्र ठरणार नाही, जर त्याने हे सिद्ध केले की गुन्हा त्याच्या माहितीशिवाय करण्यात आला होता किंवा त्याने असा गुन्हा रोखण्यासाठी सर्व योग्य ती काळजी घेतली होती.(२)उप-कलम (१) मध्ये काहीही असले तरी, जर या कायद्याअंतर्गत गुन्हा एखाद्या कंपनीने केला असेल आणि तो गुन्हा कंपनीच्या कोणत्याही संचालक, व्यवस्थापक, सचिव किंवा इतर अधिकाऱ्याच्या संमतीने किंवा संगनमताने केला गेला आहे किंवा त्यांच्याकडून झालेल्या कोणत्याही निष्काळजीपणामुळे झाला आहे हे सिद्ध झाले तर अशा संचालक, व्यवस्थापक, सचिव किंवा इतर अधिकाऱ्यालाही त्या गुन्ह्यासाठी दोषी मानले जाईल आणि त्यांच्याविरुद्ध कारवाई करण्यास आणि त्यानुसार शिक्षा करण्यास पात्र असेल.स्पष्टीकरण.—या कलमाच्या उद्देशाने, -(अ)"कंपनी" म्हणजे कोणतीही कॉर्पोरेट संस्था आणि त्यात फर्म किंवा व्यक्तींची इतर संघटना समाविष्ट आहे; आणि(ब)"संचालक", फर्मच्या संबंधात, म्हणजे फर्ममधील भागीदार.

३०. गुन्ह्यांची जाणीव.—

(१)या कायद्याअंतर्गत शिक्षापात्र असलेल्या कोणत्याही गुन्ह्याची दखल कोणतेही न्यायालय घेणार नाही, योग्य सरकारकडून किंवा त्याच्या अधिकाराखाली केलेल्या तक्रारीशिवाय.किंवा त्या सरकारचा अधिकारी (केंद्र सरकारच्या अधिकाऱ्याच्या बाबतीत प्रादेशिक कामगार आयुक्ताच्या दर्जापेक्षा कमी नाही आणि राज्य सरकारच्या अधिकाऱ्याच्या बाबतीत कामगार आयुक्ताच्या दर्जापेक्षा कमी नाही) ज्याला त्या सरकारने या संदर्भात विशेष अधिकार दिले आहेत.(२)या कायद्यांतर्गत शिक्षेस पात्र असलेल्या कोणत्याही गुन्ह्याचा खटला अध्यक्षीय दंडाधिकारी किंवा प्रथम श्रेणी दंडाधिकारी यांच्यापेक्षा कनिष्ठ न्यायालय चालवू शकत नाही.

३१. कायद्याअंतर्गत केलेल्या कारवाईचे संरक्षण.—

या कायद्याच्या किंवा त्याअंतर्गत केलेल्या कोणत्याही नियमाच्या अनुषंगाने चांगल्या श्रद्धेने केलेल्या किंवा करण्याचा हेतू असलेल्या कोणत्याही गोष्टीसाठी सरकार किंवा सरकारच्या कोणत्याही अधिकाऱ्याविरुद्ध कोणताही खटला, खटला किंवा इतर कायदेशीर कार्यवाही करता येणार नाही.

३१अ. उत्पादन किंवा उत्पादकतेशी संबंधित बोनस देण्याबाबत विशेष तरतूद.—

या कायद्यात काहीही असले तरी,-(मी)बोनस पेमेंट (सुधारणा) कायदा, १९७६ (१९७६ चा २३) सुरू होण्यापूर्वी कर्मचाऱ्यांनी त्यांच्या नियोक्त्याशी करार किंवा समझोता केला असेल, किंवा(ii)अशा सुरुवातीनंतर कर्मचारी त्यांच्या नियोक्त्याशी कोणताही करार किंवा समझोता करतात तेव्हा,या कायद्यांतर्गत देय असलेल्या नफ्यावर आधारित बोनसऐवजी उत्पादन

किंवा उत्पादकतेशी जोडलेला वार्षिक बोनस देण्याबाबत, अशा कर्मचाऱ्यांना अशा करारानुसार किंवा परिस्थितीनुसार, जसे असेल तसे, देय बोनस मिळण्यास पात्र असेल:परंतु, कलम १० अंतर्गत किमान बोनस मिळविण्याचा अधिकार ज्याद्वारे कर्मचाऱ्यांनी सोडला आहे असा कोणताही करार किंवा समझोता त्यांना अशा अधिकारापासून वंचित ठेवण्याचा हेतू असल्यास तो रद्दबातल असेल:परंतु पुढे असे की, अशा कर्मचाऱ्यांना संबंधित लेखा वर्षात त्यांनी मिळवलेल्या पगाराच्या किंवा वेतनाच्या वीस टक्क्यांपेक्षा जास्त बोनस मिळण्यास पात्र राहणार नाही.

३२. कर्मचाऱ्यांच्या विशिष्ट वर्गांना लागू नसलेला कायदा.-

या कायद्यातील काहीही लागू होणार नाही -(मी)भारतीय जीवन विमा महामंडळाने नियुक्त केलेले कर्मचारी;(ii)व्यापारी नौवहन कायदा, १९५८ (१९५८ चा ४४) च्या कलम ३ च्या खंड (४२) मध्ये परिभाषित केल्यानुसार नाविक;(३)डॉक कामगार (रोजगार नियमन) कायदा, १९४८ (१९४८ चा ९) अंतर्गत बनवलेल्या कोणत्याही योजनेअंतर्गत नोंदणीकृत किंवा सूचीबद्ध कर्मचारी, आणि नोंदणीकृत किंवा सूचीबद्ध नियोक्त्यांद्वारे नियुक्त केलेले;(iv)केंद्र सरकारच्या किंवा राज्य सरकारच्या किंवा स्थानिक प्राधिकरणाच्या कोणत्याही विभागाद्वारे किंवा त्यांच्या अधिकाराखाली चालवल्या जाणाऱ्या कोणत्याही उद्योगात गुंतलेल्या आस्थापनेद्वारे नियुक्त केलेले कर्मचारी;(v)नियुक्त केलेले कर्मचारी -(अ)इंडियन रेडक्रॉस सोसायटी किंवा तत्सम स्वरूपाची इतर कोणतीही संस्था (तिच्या शाखांसह); (ब) विद्यापीठे आणि इतर शैक्षणिक संस्था;(क)नफा मिळविण्यासाठी नसलेल्या संस्था (रुग्णालये, वाणिज्य मंडळे आणि समाजकल्याण संस्थांसह);(सहा)***(आठवा)भारतीय रिझर्व्ह बँकेत नियुक्त कर्मचारी;(ix)नियुक्त केलेले कर्मचारी -(अ)भारतीय औद्योगिक वित्त महामंडळ;(ब)राज्य वित्तीय महामंडळ कायदा, १९५१ (१९५१ चा ६३) च्या कलम ३ अंतर्गत स्थापन केलेली कोणतीही वित्तीय महामंडळ किंवा कलम ३ अ अंतर्गत स्थापन केलेली कोणतीही संयुक्त वित्तीय महामंडळ;(क)ठेव विमा महामंडळ;(ड)राष्ट्रीय कृषी आणि ग्रामीण विकास बँक;(इ)युनिट ट्रस्ट ऑफ इंडिया;(फ)भारतीय औद्योगिक विकास बँक;(फा)भारतीय लघु उद्योग विकास बँक कायदा, १९८९ च्या कलम ३ अंतर्गत स्थापन झालेली भारतीय लघु उद्योग विकास बँक;(एफएफ)राष्ट्रीय गृहनिर्माण बँक;(छ)इतर कोणतीही वित्तीय संस्था (बँकिंग कंपनी व्यतिरिक्त), जी सार्वजनिक क्षेत्रातील आस्थापना आहे, जी केंद्र सरकार, अधिकृत राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, खालील बाबींशी संबंधित निर्दिष्ट करू शकते:(मी)त्याची भांडवली रचना;(ii)त्याची उद्दिष्टे आणि त्याच्या क्रियाकलापांचे स्वरूप;(३)सरकारने दिलेल्या आर्थिक मदतीचे स्वरूप आणि व्याप्ती किंवा कोणत्याही सवलती; आणि(iv)इतर कोणताही संबंधित घटक;(x)***(xi)इतर कोणत्याही देशातून

जाणाऱ्या मार्गांवर कार्यरत असलेल्या अंतर्देशीय जलवाहतूक आस्थापनांमध्ये कार्यरत कर्मचारी.

३३. बोनस देण्याबाबत काही प्रलंबित वादांना लागू होणारा कायदा. —

रद्द केले.

३४. कायद्याशी विसंगत कायदे आणि करारांचा परिणाम. —

कलम ३१अ च्या तरतुदींच्या अधीन राहून, या कायद्याच्या तरतुदी सध्या लागू असलेल्या इतर कोणत्याही कायद्यात किंवा कोणत्याही निवाडा, करार, समझोता किंवा सेवा कराराच्या अटींमध्ये विसंगत असल्या तरी, प्रभावी राहतील.

३५. बचत. —

या कायद्यात समाविष्ट असलेल्या कोणत्याही गोष्टीचा कोळसा खाणी भविष्य निर्वाह निधी आणि बोनस योजना कायदा, १९४८ (१९४८ चा ४६) च्या तरतुदींवर किंवा त्याअंतर्गत केलेल्या कोणत्याही योजनेवर परिणाम होईल असे मानले जाणार नाही.

३६. सूट देण्याचा अधिकार. —

जर संबंधित सरकारला, कोणत्याही आस्थापना किंवा आस्थापनांच्या वर्गाची आर्थिक स्थिती आणि इतर संबंधित परिस्थिती लक्षात घेऊन, या कायद्यातील सर्व किंवा कोणत्याही तरतुदी लागू करणे सार्वजनिक हिताचे ठरणार नाही असे वाटत असेल, तर ते अधिकृत राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, त्यात निर्दिष्ट केलेल्या कालावधीसाठी आणि लादण्यास योग्य वाटतील अशा अटींच्या अधीन राहून, अशा आस्थापना किंवा आस्थापनांच्या वर्गाला या कायद्याच्या सर्व किंवा कोणत्याही तरतुदींपासून सूट देऊ शकते.

३७. अडचणी दूर करण्याचा अधिकार. —

रद्द केले.

३८. नियम करण्याचा अधिकार. —

(१)केंद्र सरकार, मागील प्रकाशनाच्या अटींच्या अधीन राहून, अधिकृत राजपत्रात अधिसूचना प्रकाशित करून, या कायद्याच्या तरतुदी अंमलात आणण्यासाठी नियम बनवू शकते.(२)विशेषतः, आणि वरील अधिकाराच्या सामान्यतेला बाधा न आणता, असे नियम पुढील गोष्टींची तरतूद करू शकतात-(अ)कलम २ च्या खंड (१) च्या उप-खंड (iii) च्या तरतुदीनुसार परवानगी देण्याचा अधिकार;(ब)कलम २६ अंतर्गत रजिस्टर्स, रेकॉर्ड्स आणि इतर कागदपत्रे तयार करणे आणि अशा रजिस्टर्स, रेकॉर्ड्स आणि कागदपत्रे कोणत्या स्वरूपात आणि कोणत्या पद्धतीने ठेवता येतील;(क)कलम २७ च्या उपकलम (२) च्या खंड (ई) अंतर्गत

निरीक्षकाला वापरता येणारे अधिकार;(ड)इतर कोणतीही बाब जी विहित केलेली असेल किंवा असू शकते.(३)या कलमांतर्गत केलेला प्रत्येक नियम, तो बनवल्यानंतर शक्य तितक्या लवकर, संसदेच्या प्रत्येक सभागृहासमोर, तो एकूण तीस दिवसांच्या कालावधीसाठी अधिवेशनात असताना, जो एका सत्रात किंवा दोन किंवा अधिक सलग सत्रांमध्ये समाविष्ट असू शकतो, मांडला जाईल आणि जर अधिवेशनाच्या किंवा वरील सलग सत्रांच्या लगेच नंतरच्या अधिवेशनाच्या समाप्तीपूर्वी, दोन्ही सभागृहे नियमात कोणताही बदल करण्यास सहमत असतील किंवा दोन्ही सभागृहे नियम करू नये असे मान्य करतील, तर त्यानंतर तो नियम केवळ अशा सुधारित स्वरूपातच प्रभावी असेल किंवा यथास्थिती कोणताही प्रभावी नसेल; तथापि, असा कोणताही बदल किंवा रद्द करणे त्या नियमांतर्गत पूर्वी केलेल्या कोणत्याही गोष्टीच्या वैधतेला बाधा आणणार नाही.

३९. प्रतिबंधित नसलेल्या काही कायद्यांचा वापर. —

अन्यथा स्पष्टपणे तरतूद केल्याशिवाय, या कायद्यातील तरतुदी औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ (१९४७ चा १४) किंवा राज्यात लागू असलेल्या औद्योगिक विवादांच्या चौकशी आणि निराकरणाशी संबंधित कोणत्याही संबंधित कायद्याच्या व्यतिरिक्त असतील आणि त्या कायद्याचे उल्लंघन करणार नाहीत.

४०. रद्द करणे आणि बचत करणे. —

(१)बोनस पेमेंट अध्यादेश, १९६५ (१९६५ चा ३), याद्वारे रद्द करण्यात येत आहे.(२)अशाप्रकारे रद्दबातल केले असले तरी, सदर अध्यादेशाअंतर्गत केलेले काहीही किंवा केलेली कोणतीही कारवाई ही या कायद्याअंतर्गत केलेली किंवा केलेली असल्याचे मानले जाईल जणू काही हा कायदा २९ मे १९६५ रोजी सुरू झाला होता.

[विभाग ४ (अ) पहा]

एकूण नफ्याची गणनालेखा वर्षाचा शेवट ......

आयटम क्र.	तपशील	उप-आयटमची संख्या	मुख्य वस्तूंची संख्या	शेरे
		रु.	रु.	
१	नेहमीच्या आणि आवश्यक तरतुदी केल्यानंतर नफा आणि तोटा खात्यात निव्वळ नफा दाखवला जातो.			
२	यासाठी परत तरतूद जोडा:			

	(अ) कर्मचाऱ्यांना बोनस.			
	(ब) घसारा.			
	(c) विकास सवलत राखीव.			तळटीप पहा (१)
	(ड) इतर कोणतेही राखीव निधी.			तळटीप पहा (१)
	एकूण आयटम क्रमांक २	रु.		
३	परत हे देखील जोडा:			तळटीप पहा (१)
	(अ) मागील लेखा वर्षांच्या संदर्भात कर्मचाऱ्यांना दिलेला बोनस.			तळटीप पहा (१)
	(ब) कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या किंवा देय असलेल्या ग्रॅच्युइटीच्या बाबतीत वजा केलेली रक्कम -			
	(i) मंजूर ग्रॅच्युइटी फंडला दिलेली किंवा देण्यासाठी तरतूद केलेली रक्कम, जर असेल तर; आणि			
	(ii) कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या निवृत्तीनंतर किंवा कोणत्याही कारणास्तव त्यांची नोकरी संपुष्टात आल्यावर प्रत्यक्षात दिलेली रक्कम.			
	(c) प्राप्तिकरासाठी स्वीकार्य रकमेपेक्षा जास्त देणगी			
	(ड) भांडवली खर्च (प्रत्यक्ष करांसंबंधी सध्याच्या कोणत्याही कायद्यानुसार वजावट म्हणून परवानगी असलेल्या वैज्ञानिक संशोधनावरील भांडवली खर्चाव्यतिरिक्त) आणि भांडवली तोटा (भांडवली मालमत्तेच्या विक्रीवरील तोटा वगळता ज्यावर आयकरासाठी घसारा अनुमत आहे.			तळटीप पहा (१)
	(इ) बँकिंग नियमन कायदा, १९४९ (१९४९ चा १०) च्या कलम ३४अ च्या उपकलम (२) नुसार भारतीय रिझर्व्ह बँकेने प्रमाणित केलेली कोणतीही रक्कम.			

	(च) भारताबाहेरील कोणत्याही व्यवसायाचे नुकसान किंवा त्यासंबंधित खर्च.			
	एकूण आयटम क्रमांक ३	रु.		
४	प्रकाशित किंवा उघड केलेल्या राखीव निधीमध्ये थेट जमा केलेले उत्पन्न, नफा किंवा नफा (जर असेल तर) देखील जोडा, याशिवाय--			
	(i) भांडवली प्राप्ती आणि भांडवली नफा (ज्या भांडवली गाड्यांच्या विक्रीवरील नफ्यासह ज्यावर आयकरासाठी घसारा अनुमत नाही);			
	(ii) भारताबाहेर असलेल्या कोणत्याही व्यवसायाचे नफा आणि त्यांच्याशी संबंधित पावत्या;			
	(iii) भारताबाहेरील गुंतवणुकीतून परदेशी बँकिंग कंपन्यांचे उत्पन्न.			
	आयटम क्रमांक ४ ची एकूण एकूण रक्कम	रु.		
५	एकूण आयटम क्रमांक १, २, ३ आणि ४.	रु.		
६	वजा करा:			
	(अ) भांडवली प्राप्ती आणि भांडवली नफा (ज्या मालमत्तेवर आयकरासाठी घसारा मंजूर करण्यात आला आहे त्यांच्या विक्रीवरील नफा वगळता).			तळटीप पहा (२)
	(ब) भारताबाहेरील कोणत्याही व्यवसायाचे नफा आणि संबंधित पावत्या.			तळटीप पहा (२)
	(c) भारताबाहेरील गुंतवणुकीतून परदेशी बँकिंग कंपन्यांचे उत्पन्न.			तळटीप पहा (२)
	(ड) खर्च किंवा तोटा (जर प्रकाशित किंवा उघड केलेल्या राखीव निधीतून थेट डेबिट केला गेला असेल तर, याशिवाय--			
	(i) भांडवली खर्च आणि भांडवली तोटा (भांडवली मालमत्तेच्या विक्रीवरील तोटा वगळता ज्यावर			

	आयकरासाठी घसारा अनुमत नाही);			
	(ii) भारताबाहेर असलेल्या कोणत्याही व्यवसायाचे नुकसान.			
	(इ) परदेशी बँकिंग कंपन्यांच्या बाबतीत, भारतीय व्यवसायासाठी वाटप करण्यायोग्य मुख्य कार्यालयाचे प्रमाणित प्रशासकीय (ओव्हरहेड) खर्च.			तळटीप पहा (३)
	(च) मागील लेखा वर्षांसाठी भरलेल्या कोणत्याही अतिरिक्त प्रत्यक्ष कराचा परतावा आणि मागील लेखा वर्षांमध्ये बोनस, घसारा किंवा विकास सवलतीशी संबंधित अतिरिक्त तरतूद, जर असेल तर, परत लिहून दिली असेल तर.			तळटीप पहा (२)
	(छ) सरकार किंवा सध्या लागू असलेल्या कोणत्याही कायद्याने स्थापित केलेल्या कोणत्याही कॉर्पोरेट संस्थेने किंवा इतर कोणत्याही एजन्सीद्वारे अर्थसंकल्पीय अनुदानाद्वारे दिलेली रोख अनुदान, जर असेल तर, थेट किंवा कोणत्याही एजन्सीद्वारे विशिष्ट उद्देशांसाठी दिलेली असेल आणि ज्याचे उत्पन्न अशा उद्देशांसाठी राखीव ठेवलेले असेल.			तळटीप पहा (२)
	एकूण आयटम क्रमांक ६	रु.		
७	बोनसच्या उद्देशाने एकूण नफा (आयटम क्र. ५ वजा आयटम क्र. ६)		रु.	

स्पष्टीकरण.-- आयटम ३ च्या उप-आयटम (ब) मध्ये, "मंजूर ग्रॅच्युइटी फंड" चा अर्थ आयकर कायद्याच्या कलम २ च्या कलम (५) मध्ये दिलेल्या अर्थासारखाच आहे.तळटीप.--(१)ते, आणि काही प्रमाणात, नफा आणि तोटा खात्यावर आकारले जाते.(२)जर, आणि त्या प्रमाणात, नफा आणि तोटा खात्यात जमा केले असेल तर.(३)भारतीय सकल नफा (आयटम क्र. ७) आणि एकूण जागतिक सकल नफ्याच्या प्रमाणात (वरील फक्त आयटम क्र. २ मध्ये समायोजित केलेल्या एकत्रित नफा आणि तोटा आणि तोटा खात्यानुसार).]

[विभाग ४(ब) पहा]

एकूण नफ्याची गणनालेखा वर्षाचा शेवट......

आयटम क्र.	तपशील	उप-आयटमची संख्या	मुख्य वस्तूंची संख्या	शेरे
		रु.	रु.	
१	नफा आणि तोटा खात्यानुसार निव्वळ नफा.			
२	यासाठी परत तरतूद जोडा:			
	(अ) कर्मचाऱ्यांना बोनस.			
	(ब) घसारा.			
	(क) प्रत्यक्ष कर, मागील लेखा वर्षांसाठीच्या तरतुदी (जर असेल तर) सह.			
	(ड) विकास सवलत/गुंतवणूक भत्ता/विकास भत्ता राखीव.			तळटीप पहा (१)
	(इ) इतर कोणतेही राखीव निधी.			तळटीप पहा (१)
	एकूण आयटम क्रमांक २	रु.		
३	परत हे देखील जोडा:			
	(अ) मागील लेखा वर्षांच्या संदर्भात कर्मचाऱ्यांना दिलेला बोनस.			तळटीप पहा (१)
	(अ) कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या किंवा देय असलेल्या ग्रॅच्युइटीच्या बाबतीत वजा केलेली रक्कम -			
	(i) मंजूर ग्रॅच्युइटी फंडला दिलेली किंवा देण्यासाठी तरतूद केलेली रक्कम, जर असेल तर; आणि			
	(ii) कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या निवृत्तीनंतर किंवा कोणत्याही कारणास्तव त्यांची नोकरी संपुष्टात			

	आल्यावर प्रत्यक्षात दिलेली रक्कम.			
	(ब) प्राप्तिकरासाठी स्वीकार्य देणग्यांपेक्षा जास्त देणग्या.			
	(क) लेखा वर्षात आयकर कायद्याच्या कलम २८०ड च्या तरतुदींनुसार देय असलेली कोणतीही वार्षिकी किंवा देय असलेल्या कोणत्याही वार्षिकीचे रूपांतरित मूल्य.			
	(ड) भांडवली खर्च (प्रत्यक्ष करांसंबंधी सध्याच्या कोणत्याही कायद्यानुसार वजावट म्हणून परवानगी असलेल्या वैज्ञानिक संशोधनावरील भांडवली खर्चाव्यतिरिक्त) आणि भांडवली तोटा (भांडवली मालमत्तेच्या विक्रीवरील तोटा वगळता ज्यावर उत्पन्न कर किंवा कृषी उत्पन्न करासाठी घसारा अनुमत आहे).			तळटीप पहा (१)
	(इ) भारताबाहेरील कोणत्याही व्यवसायाचे नुकसान किंवा त्यासंबंधित खर्च.			
	एकूण आयटम क्रमांक ३	रु.		
४	तसेच-- व्यतिरिक्त, थेट राखीव निधीमध्ये जमा केलेले उत्पन्न, नफा किंवा नफा (जर असेल तर) जोडा.			
	(i) भांडवली प्राप्ती आणि भांडवली नफा (ज्या भांडवली मालमत्तेच्या विक्रीवरील नफ्यासह ज्यावर आयकर किंवा कृषी उत्पन्न करासाठी घसारा अनुमत नाही);			
	(ii) भारताबाहेर असलेल्या कोणत्याही व्यवसायाचे नफा आणि त्यासंबंधित पावत्या;			
	(iii) भारताबाहेरील गुंतवणुकीतून परदेशी कंपन्यांचे उत्पन्न.			
	आयटम क्रमांक ४ ची एकूण एकूण रक्कम...	रु.		

५	एकूण आयटम क्रमांक १, २, ३ आणि ४ ...	रु.		
६	वजा करा:			
	(अ) भांडवली प्राप्ती आणि भांडवली नफा (ज्या मालमत्तेवर आयकर किंवा कृषी उत्पन्न करासाठी घसारा मंजूर करण्यात आला आहे त्यांच्या विक्रीवरील नफा वगळता).			तळटीप पहा (२)
	(ब) भारताबाहेरील कोणत्याही व्यवसायाचे नफा आणि त्यासंबंधित पावत्या.			तळटीप पहा (२)
	(c) भारताबाहेरील गुंतवणुकीतून परदेशी कंपन्यांचे उत्पन्न.			तळटीप पहा (२)
	(ड) खर्च किंवा तोटा (जर काही थेट राखीव निधीमध्ये जमा केले असेल तर, याशिवाय--			
	(i) भांडवली खर्च आणि भांडवली तोटा (ज्या भांडवली मालमत्तेवर आयकर किंवा कृषी उत्पन्न करासाठी घसारा अनुमत नाही अशा विक्रीवरील तोटा वगळता);			
	(ii) भारताबाहेर असलेल्या कोणत्याही व्यवसायाचे नुकसान.			
	(इ) परदेशी कंपन्यांच्या बाबतीत, भारतीय व्यवसायांना वाटप करण्यायोग्य मुख्य कार्यालयाचे प्रमाणित प्रशासकीय (ओव्हरहेड) खर्च.			तळटीप पहा (३)
	(फ) मागील लेखा वर्षांसाठी भरलेल्या कोणत्याही प्रत्यक्ष कराचा परतावा आणि बोनस, घसारा, कर आकारणी किंवा विकास सवलत किंवा विकास भत्ता, जर परत लिहिले असेल तर, संबंधित मागील लेखा वर्षांची अतिरिक्त तरतूद, जर असेल तर.			तळटीप पहा (२)
	(छ) सरकार किंवा सध्या लागू असलेल्या कोणत्याही कायद्याने स्थापित केलेल्या	रु.		

	कोणत्याही कॉर्पोरेट संस्थेने किंवा इतर कोणत्याही एजन्सीद्वारे अर्थसंकल्पीय अनुदानाद्वारे दिलेली रोख अनुदान, जर असेल तर, थेट किंवा कोणत्याही एजन्सीद्वारे विशिष्ट उद्देशांसाठी दिलेली असो आणि ज्याचे उत्पन्न अशा उद्देशांसाठी राखीव ठेवलेले असेल.			
	एकूण आयटम क्रमांक ६ ...	रु.		
७	बोनसच्या उद्देशाने एकूण नफा (आयटम क्र. ५ वजा आयटम क्र. ६)	रु.		

स्पष्टीकरण.--कलम ३ च्या उप-कलम (aa) मध्ये, "मंजूर ग्रॅच्युइटी फंड" चा अर्थ आयकर कायद्याच्या कलम २ च्या कलम (५) मध्ये दिलेल्या अर्थासारखाच आहे.तळटीप--(१)जर, आणि त्या प्रमाणात, नफा आणि तोटा खात्यावर आकारला गेला तर,(२)जर, आणि त्या प्रमाणात, नफा आणि तोटा खात्यात जमा केले असेल तर.(३)भारतीय सकल नफ्याच्या (आयटम क्र. ७) एकूण जागतिक सकल नफ्याच्या प्रमाणात (संकलित नफा आणि तोटा खात्यानुसार, फक्त वरील हेम क्र. २ मध्ये समायोजित).

[विभाग ६(ड) पहा]

आयटम क्र.	नियोक्त्याची श्रेणी	वजा करायच्या आणखी रकमा	
(१)	(२)	(३)	
१	बँकिंग कंपनी व्यतिरिक्त इतर कंपनी.	(i) लेखा वर्षासाठी त्याच्या प्राधान्य भाग भांडवलावर देय लाभांश, ज्याची गणना अशा लाभांश देय असलेल्या वास्तविक दराने केली जाते;	
		(ii) लेखा वर्षाच्या सुरुवातीला त्याच्या भरलेल्या इक्विटी शेअर भांडवलाच्या ८.५ टक्के;	
		(iii) लेखा वर्षाच्या सुरुवातीला त्याच्या ताळेबंदात दाखवलेल्या राखीव निधीच्या ६ टक्के, ज्यामध्ये मागील लेखा वर्षातील कोणत्याही पुढे नेलेल्या नफ्याचा समावेश आहे:	
		परंतु, कंपनी कायदा, १९५६ (१९५६ चा १) च्या कलम	

		५९१ च्या अर्थानुसार, नियोक्ता परदेशी कंपनी असेल तर, या कलमाअंतर्गत काढायची एकूण रक्कम कंपनीच्या भारतातील चालू दायित्वांची रक्कम (कंपनीने तिच्या मुख्य कार्यालयाला देय म्हणून दाखवलेली कोणतीही रक्कम वगळता, मग ती मुख्य कार्यालयाने दिलेली कोणतीही आगाऊ रक्कम असो किंवा अन्यथा असो किंवा कंपनीने तिच्या मुख्य कार्यालयाला दिलेले कोणतेही व्याज असो) वजा केल्यानंतर, भारतातील निव्वळ स्थिर मालमत्तेच्या आणि चालू मालमत्तेच्या एकूण मूल्यावर ८.५ टक्के असेल.	
२.	बँकिंग कंपनी	(i) लेखा वर्षासाठी त्याच्या प्राधान्य भाग भांडवलावर देय लाभांश ज्या दराने असे लाभांश देय आहेत त्या दराने मोजले जातात;	
		(ii) सुरुवातीच्या काळात त्याच्या भरलेल्या इक्विटी शेअर भांडवलाच्या ७.५ टक्के.	
		लेखा वर्षाचा;	
		(iii) लेखा वर्षाच्या सुरुवातीला त्याच्या ताळेबंदात दर्शविलेल्या राखीव निधीच्या ५ टक्के, ज्यामध्ये मागील लेखा वर्षातील वॉर्डसाठी वाहून नेलेल्या कोणत्याही नफ्याचा समावेश आहे;	
		(iv) लेखा वर्षाच्या संदर्भात, त्याच्याकडून हस्तांतरित केलेली कोणतीही रक्कम--	
		(अ) बँकिंग नियमन कायदा, १९४९ (१९४९ चा १०) च्या कलम १७ च्या उपकलम (१) अंतर्गत राखीव निधीमध्ये; किंवा	
		(ब) रिझर्व्ह बँकेने दिलेल्या कोणत्याही निर्देशानुसार किंवा सल्ल्यानुसार भारतातील कोणत्याही राखीव निधीला,	

		जे जास्त असेल ते:	
		परंतु, जेव्हा बँकिंग कंपनी कंपनी कायदा, १९५६ (१९५६ चा १) च्या कलम ५९१ च्या अर्थानुसार परदेशी कंपनी असेल, तेव्हा या कलमाअंतर्गत वजा करावयाची रक्कम ही ---	
		(i) लेखा वर्षासाठी त्याच्या प्राधान्य भागधारकांना देय लाभांश ज्या दराने अशा रकमेवर देय आहेत त्या दराने, ज्याचे प्रमाण त्याच्या एकूण प्राधान्य भाग भांडवलाच्या समान असेल जे भारतातील त्याच्या एकूण कार्यरत निधीचे त्याच्या एकूण जागतिक कार्यरत निधीशी आहे;	
		(ii) ७.५ टक्के. भारतातील त्याच्या एकूण कार्यरत निधीच्या एकूण जागतिक कार्यरत निधीच्या प्रमाणात त्याच्या एकूण भरलेल्या इक्विटी शेअर भांडवलाच्या समान प्रमाणात असलेली रक्कम;	
		(iii) ५ टक्के. भारतातील त्याच्या एकूण कार्यरत निधीच्या समान प्रमाणात असलेल्या रकमेचा त्याच्या एकूण जागतिक कार्यरत निधीशी संबंध आहे:	
		(iv) बँकिंग नियमन कायदा, १९४९ (१९४९ चा १०) च्या कलम ११ च्या उप-कलम (२) च्या खंड (ब) च्या उप-कलम (ii) अंतर्गत, लेखा वर्षाच्या संदर्भात, रिझर्व्ह बँकेने भारतीय रिझर्व्ह बँकेकडे जमा केलेली कोणतीही रक्कम, उपरोक्त तरतुदीनुसार अशा प्रकारे जमा करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या रकमेपेक्षा जास्त नसावी.	
३	कॉर्पोरेशन	(i) लेखा वर्षाच्या सुरुवातीच्या वेळेस त्याच्या भरलेल्या भांडवलाच्या ८.५ टक्के;	
		(ii) लेखा वर्षाच्या सुरुवातीला त्याच्या ताळेबंदात दर्शविलेल्या त्याच्या राखीव निधीच्या ६ टक्के, जर असेल तर, मागील लेखा वर्षातील कोणत्याही पुढे	

		नेलेल्या नफ्यासह.	
४	सहकारी संस्था	(i) अशा संस्थेने तिच्या स्थापनेत गुंतवलेल्या भांडवलाच्या ८.५ टक्के, लेखा वर्षाच्या सुरुवातीला तिच्या लेखा पुस्तकांवरून दिसून येते;	
		(ii) सध्या लागू असलेल्या सहकारी संस्थांशी संबंधित कोणत्याही कायद्याअंतर्गत लेखा वर्षाच्या संदर्भात राखीव निधीमध्ये पुढे नेण्यात आलेली रक्कम.	
५	वरीलपैकी कोणत्याही श्रेणीत न येणारा कोणताही इतर नियोक्ता.	८.५ टक्के. हिशेब वर्षाच्या सुरुवातीला त्याच्या लेखा पुस्तकांमधून पुरावा म्हणून त्याने त्याच्या आस्थापनेत गुंतवलेल्या भांडवलाच्या:	
		परंतु, जर असा नियोक्ता अशी व्यक्ती असेल ज्याला आयकर कायद्याचा प्रकरण XXIIA लागू होतो, तर लेखा वर्षात त्या प्रकरणाच्या तरतुदींनुसार त्याने देय असलेली वार्षिकी ठेव देखील वजा केली जाईल:	
		परंतु पुढे असे की जिथे असा नियोक्ता एक फर्म असेल, तिथे समान रक्कम	
		२५ टक्के. कलम ६ च्या कलम (अ) च्या तरतुदींनुसार घसारा वजा केल्यानंतर, आस्थापनेच्या व्यवसायात भाग घेणाऱ्या सर्व भागीदारांना मोबदल्याच्या स्वरूपात, लेखा वर्षाच्या संदर्भात आस्थापनेतून मिळालेल्या एकूण नफ्यातून देखील वजा केले जाईल, परंतु जेथे भागीदारी करार, तोंडी असो वा लेखी, अशा कोणत्याही भागीदाराला मोबदला देण्याची तरतूद करतो, आणि-	
		(i) अशा सर्व भागीदारांना देय असलेले एकूण मोबदला सदर २५ टक्क्यांपेक्षा कमी असेल. देय रक्कम, अशा प्रत्येक भागीदाराला जास्तीत जास्त अठ्ठेचाळीस हजार रुपयांपर्यंत असेल; किंवा	

		(ii) अशा सर्व भागीदारांना देय असलेले एकूण मोबदला सदर २५ टक्क्यांपेक्षा जास्त असेल. अशी टक्केवारी, किंवा अशा प्रत्येक भागीदाराला अठ्ठेचाळीस हजार रुपये दराने मोजली जाणारी रक्कम, जी कमी असेल ती, या तरतुदीनुसार वजा केली जाईल:	
		परंतु असेही की जिथे असा नियोक्ता एक व्यक्ती किंवा हिंदू अविभाजित कुटुंब असेल -	
		(i) कलम ६ च्या कलम (अ) च्या तरतुदींनुसार घसारा वजा केल्यानंतर लेखा वर्षाच्या संदर्भात अशा नियोक्त्याने आस्थापनेतून मिळवलेल्या एकूण नफ्याच्या २५ टक्के इतकी रक्कम; किंवा	
		(ii) अठ्ठेचाळीस हजार रुपये,	
		अशा नियोक्त्याला मोबदल्याच्या स्वरूपात जे कमी असेल ते देखील वजा केले जाईल.	
६	आयटम क्रमांक ३ किंवा आयटम क्रमांक ४ किंवा आयटम क्रमांक ५ च्या आयटम क्रमांक १ अंतर्गत येणारा आणि वीज (पुरवठा) कायदा, १९४८ (१९४८ चा ५४) च्या अर्थानुसार परवानाधारक असलेला कोणताही नियोक्ता	वरीलपैकी कोणत्याही बाबींअंतर्गत वजा करण्यायोग्य रकमेव्यतिरिक्त, परवानाधारकाने लेखा वर्षाच्या संदर्भात त्या कायद्याच्या सहाव्या अनुसूची अंतर्गत राखीव निधीमध्ये विनियोग करणे आवश्यक असलेल्या रकमा देखील वजा केल्या जातील.	

स्पष्टीकरण.- आयटम क्रमांक ४ [१(iii), २(iii) आणि ३(ii)] विरुद्ध स्तंभ (३) मध्ये येणारे "राखीव" हे वाक्यांश खालील कारणांसाठी वेगळे ठेवलेली कोणतीही रक्कम समाविष्ट करणार नाही:(मी)ताळेबंदानुसार, देय असलेल्या कोणत्याही प्रत्यक्ष कराचा भरणा;(ii)कलम ६ च्या

खंड (अ) च्या तरतुदींनुसार स्वीकार्य असलेल्या कोणत्याही घसारा पूर्ण करणे;(३)घोषित केलेल्या लाभांशांचे पेमेंट,परंतु त्यात समाविष्ट असेल-(अ)या स्पष्टीकरणाच्या खंड (i) मध्ये नमूद केलेल्या रकमेपेक्षा जास्त असलेली कोणतीही रक्कम, कोणत्याही प्रत्यक्ष कर भरण्याच्या उद्देशाने विशिष्ट राखीव म्हणून वेगळी ठेवली आहे; आणि(ब)कलम ६ च्या खंड (अ) च्या तरतुदींनुसार स्वीकार्य रकमेपेक्षा जास्त घसारा भरून काढण्यासाठी राखून ठेवलेली कोणतीही रक्कम.

[विभाग १५ आणि १६ पहा]

या अनुसूचीमध्ये, सर्व कर्मचाऱ्यांना देय असलेल्या वार्षिक पगाराच्या किंवा वेतनाच्या ८.३३ टक्के बोनसची एकूण रक्कम १,०४,१६७ रुपये गृहीत धरली आहे. त्यानुसार, सर्व कर्मचाऱ्यांना मिळण्यास पात्र असलेला कमाल बोनस (सर्व कर्मचाऱ्यांच्या वार्षिक पगाराच्या किंवा वेतनाच्या वीस टक्के) २,५०,००० रुपये असेल.

वर्ष	**साठ टक्के किंवा सतसष्ट टक्के रक्कम किंवा बोनस म्हणून वाटप करण्यायोग्य उपलब्ध अधिशेष**	**बोनस म्हणून देय रक्कम**	**कॅरी फॉरवर्ड वर्षाचे सेट ऑन किंवा सेट ऑफ**	**एकूण सेट चालू किंवा बंद पुढे नेले**	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	
	रु.	रु.	रु.	(वर्ष) रु.	
१	१,०४,१६७	१,०४,१६७**	शून्य	शून्य	
२	६,३५,०००	२,५०,०००*	२,५०,०००* वर सेट करा	२,५०,०००* वर सेट करा	(२)
३	२,२०,०००	२,५०,०००* (वर्ष-२ पासून ३०,००० समाविष्ट)	शून्य	२, २०,००० वर सेट करा	(२)
४	३,७५,०००	२,५०,०००*	१,२५,००० वर सेट करा	२,२०,००० १,२५,००० वर सेट करा	(२) (४)
५	१,४०,०००	२,५०,०००* (वर्ष-२ पासून	शून्य	१,१०,००० १,२५,००० वर	(२) (४)

		१,१०,००० समाविष्ट)		सेट करा	
६	३,१०,०००	२,५०,०००*	६०,००० वर सेट करा	शून्य+ वर सेट करा	(२)
				१,२५,०००	(४)
				६०,०००	(६)
७	१,००,०००	२,५०,०००* (वर्ष-४ पासून १,२५,००० आणि वर्ष-६ पासून २५,००० समाविष्ट)	शून्य	३५,००० वर सेट करा	(६)
८	शून्य (नुकसानामुळे)	१,०४,१६७** (वर्ष ६ पासून ३५,००० समाविष्ट)	६९,१६७ वाजता प्रस्थान करा	६९,१६७ वाजता प्रस्थान करा	-८
९	१०,०००	१,०४,१६७**	९४,१६७ वाजता प्रस्थान करा	प्रस्थान ६९,१६७ ९४,१६७	(८) (९)
१०	२,१५,०००	१,०४,१६७** (वर्ष-८ पासून ६९,१६७ आणि वर्ष-९ पासून ४१,६६६ सेट ऑफ केल्यानंतर)	शून्य	५२,५०१ ला प्रस्थान करा	(९)

नोट्स--* जास्तीत जास्त+ दुसऱ्या वर्षाच्या समाप्तीपासून सेट केलेली १,१०,००० रुपयांची शिल्लक.**किमान.